

Návrhy opatření k podpoře místní kultury v okrese Olomouc

Michaela Šimková

Bakalářská práce
2018

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela Šimková**
Osobní číslo: **M15097**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrhy opatření k podpoře místní kultury v okrese Olomouc**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Představte přístupy k mapování místní kultury, kulturní politice měst a význam kultury v jejich rozvoji.
- Podejte přehled strategických dokumentů a nástrojů politiky kultury v ČR a Olomouckém kraji a kriticky zhodnoťte jejich vztah k podpoře místní kultury.

II. Praktická část

- Realizujte mapování akcí a aktérů místní kultury v městech okrese Olomouc.
- Analyzujte a kriticky zhodnoťte kulturní politiku měst v okrese Olomouc ve vztahu k místní kultuře.
- Zpracujte návrhy opatření pro zlepšení kulturní politiky vybraných měst v okrese Olomouc ve vztahu k podpoře místní kultury.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

ERTÜRK, Eylem (ed.). Příručka rozvoje místní kulturní politiky: kroky, nástroje, případové studie. 1. vyd. Brno: Praha: Barrister and Principal; Institut umění – Divadelní ústav, 2016, 146 s. ISBN 978-80-7485-094-3.

LORENTZEN, Anne a Bas van HEUR. Cultural Political Economy of Small Cities. 1st ed. New York: Routledge, 2012, 218 s. ISBN 978-0-415-58950-5.

MATARASSO, Francois a Charles LANDRY. Hledání rovnováhy: 21 strategických dilemat v kulturní politice. 1. vyd. Brno: Barrister and Principal, 2015, 86 s. ISBN 978-80-7485-047-9.

NEKOLNÝ, Bohumil. Paradigma moderní kulturní politiky. 1. vyd. Praha: Institut umění Divadelní ústav, 2014, 108 s. ISBN 978-80-7008-317-8.

STEVENSON, Deborah and Amie MATTHEWS (ed.). Culture and the City: Creativity, Tourism, Leisure. 1st. ed. New York: Routledge, 2013, 112 s. ISBN 978-0-415-63290-4.

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 15. prosince 2017
Termín odevzdání bakalářské práce: 14. května 2018

Ve Zlíně dne 15. prosince 2017

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 10.5.2018

Jméno a příjmení: MICHAELA ŠIMKOVÁ

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na rozvoj kulturní politiky ve vybraných městech v okrese Olomouc. Tato práce definuje termíny jako kultura či kulturní politika v obecné rovině i v kontextu České republiky. Dále se zabývá strategickými dokumenty spojenými s touto politikou a místní kulturní politikou. Na základě mapování kulturních akcí a aktérů spolu se zpracováním SWOT analýzy a poskytnutými rozhovory tato práce navrhuje opatření podpoře místní kultury ve vybraných městech v okrese Olomouc.

Klíčová slova: kultura, kulturní politika, místní kulturní politika, rozvoj kultury, návrh opatření

ABSTRACT

The bachelor thesis is focusing on the development of cultural policy in selected towns in the district of Olomouc. It defines terms such as culture or cultural policy in general and in the context of the Czech Republic. It also includes description of strategic documents related to this policy and local culture policy. Based on the mapping of cultural events and actors together with the SWOT analysis and the provided interviews, this work proposes means to support local culture in selected cities in Olomouc district.

Keywords: culture, cultural policy, local cultural policy, cultural development, proposal for measures

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce RNDr. Pavlu Bednáři, PhD., za jeho odborné vedení, vstřícnost a věcné připomínky. Dále bych ráda poděkovala účastníkům rozhovorů za jejich ochotu a cenné informace, které vedly ke zpracování této bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 KULTURA A KULTURNÍ POLITIKA	12
1.1 KULTURA	12
1.1.1 Dělení kultury.....	13
1.1.2 Funkce kultury	14
1.2 KULTURNÍ POLITIKA.....	14
1.2.1 Modely řízení státní kulturní politiky	15
2 KONCEPTUALIZACE KULTURY VE VZTAHU KE KULTURNÍM POLITIKÁM	18
2.1 KONCEPTUALIZACE KULTURY NA MÍSTNÍ A KRAJSKÉ ÚROVNI ČR.....	18
2.2 KONCEPTUALIZACE KULTURY NA NÁRODNÍ ÚROVNI ČR.....	19
2.3 KONCEPTUALIZACE KULTURY NA NADNÁRODNÍ ÚROVNI	20
2.3.1 Evropská unie.....	20
2.3.2 UNESCO.....	20
3 KULTURNÍ POLITIKA V KONTEXTU ČR	22
3.1 NÁSTROJE KULTURNÍ POLITIKY ČR.....	23
3.2 FINANCOVÁNÍ KULTURNÍ POLITIKY V ČR.....	24
3.2.1 Místní a regionální zdroje	24
3.2.2 Centrální zdroje.....	24
3.3 PŘÍSTUPY KE KULTURNÍ POLITICE V ČR	25
3.3.1 Legislativní rámec podpory kultury v návaznosti na kraje a obce.....	26
3.4 KULTURNÍ POLITIKA OLOMOUCKÉHO KRAJE.....	27
3.4.1 Rozpočet kultury v roce 2013 – 2016 v Olomouckém kraji.....	28
3.4.2 SWOT analýza dle Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2017–2020.....	30
4 MÍSTNÍ KULTURA A ROZVOJ MĚST	33
4.1 MÍSTNÍ AGENDA 21.....	34
4.2 METODIKA MAPOVÁNÍ KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH PRŮMYSLŮ NA LOKÁLNÍ A REGIONÁLNÍ ÚROVNI	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
5 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH MĚST V OKRESE OLOMOUC	38
6 MAPOVÁNÍ SOUČASNÉHO STAVU MÍSTNÍ KULTURY	39
6.1 AKTÉŘI MÍSTNÍ KULTURY	39
6.2 AKCE MÍSTNÍ KULTURY	43
7 ANALÝZA MÍSTNÍ KULTURNÍ POLITIKY VYBRANÝCH MĚST	

OKRESU OLOMOUČ.....	48
7.1 SWOT ANALÝZA MÍSTNÍ KULTURNÍ POLITIKY VYBRANÝCH MĚST OKRESU OLOMOUČ	48
7.2 SHRnutí STAVU	49
7.2.1 Financování místní kultury ve vybraných městech okresu Olomouc	49
7.2.2 Propagace místní kultury.....	49
7.2.3 Spolupráce v rámci místní kulturní politiky.....	50
8 NÁVRHY OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ MÍSTNÍ KULTURNÍ POLITIKY	51
8.1 NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ MÍSTNÍ KULTURNÍ POLITIKY MĚSTA LITOVEL	51
8.1.1 Zefektivnění propagace kulturních akcí ve městě.....	51
8.1.2 Zvýšení finančních zdrojů pro rozvoj kultury ve městě.....	52
8.2 NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ MÍSTNÍ KULTURNÍ POLITIKY MĚSTA ŠTERNBERK	52
8.2.1 Rozšíření nabídky Městského kulturního zařízení.....	53
8.2.2 Zlepšení spolupráce se soukromými subjekty v oblasti rozvoje místní kultury.	53
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	56
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	60
SEZNAM OBRÁZKŮ	61
SEZNAM TABULEK.....	62
SEZNAM GRAFŮ	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	64

ÚVOD

V současné době je kultura nedílnou součástí každodenních lidských životů, je tedy nutné podporovat a rozvíjet tuto oblast na všech úrovních. S rozvojem kulturní oblasti se setkáváme zejména na nadnárodních, národních a regionálních úrovních, které vytvářejí samostatné strategické dokumenty k její podpoře. Zřídka kdy se setkáváme s rozvojem kultury jako celku v rámci místní kultury, strategické dokumenty jsou vytvářeny pro celkový rozvoj, často vycházejí z dokumentů národních nebo regionálních úrovních. Tyto dokumenty obvykle obsahují pouze dílčí oblast kultury a to většinou dohromady s jinou oblastí například cestovním ruchem, školstvím aj.

Význam místní kultury a tedy i místní kulturní politiky je nesporný. Jsou to právě obce a města, kdo organizuje kulturní akce spjaté s danou oblastí, a které rozvíjejí kulturu v této oblasti. Často jsou to akce spojené s tradicemi, zvyky vázanými na tuto oblast. Podporováním místní kultury vznikají mnohá pozitiva, například v rámci ekonomiky nebo v podobě zlepšení spolupráce. Kulturní památky a kulturní akce pozitivně ovlivňují cestovní ruch, čímž právě rozvíjí ekonomiku oblastí. Dále také podporují spolupráci mezi soukromými subjekty, veřejnými subjekty, místními aktéry a veřejností v rámci kulturního sektoru.

Práce je zaměřena na okres Olomouc, konkrétně na vybraná města: Litovel, Olomouc, Šternberk a Uničov. Jedná se o města, kde je kultura silně historicky zakořeněna a kde se intenzivně vyskytují kulturní tradice, zvyky a tedy i zázemí pro vytváření kulturních akcí. Kultura je však ve městech řešena odlišně, nacházejí se zde rozdíly v propagaci kultury nebo v realizaci kulturního programu, částečně i ve financování.

Cílem této práce je zmapovat a vyhodnotit výskyt kulturních aktérů a akcí ve vybraných městech okresu Olomouce. Dále pak poskytnout informace o současném stavu místní kulturní politiky v dané oblasti a na základě těchto informací vypracovat návrhy opatření podpory místní kulturní politiky.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem této práce bude zmapovat místní kulturní akce a aktéry v oblasti vybraných měst okresu Olomouc. Dále bude zhodnocen současný stav místní kulturní politiky v dané oblasti. Na základě těchto podkladů budou vypracovány návrhy opatření podpory pro místní kulturní politiku vybraných měst v okrese Olomouc.

V první části této práce budou vysvětleny teoretické termíny jako: kultura, kulturní politika, místní kulturní politika a strategické dokumenty spojené s touto politikou. Tyto informace budou získávány primárně z knižních zdrojů zabývajících se touto problematikou. Doplňující informace budou čerpány z odborných internetových zdrojů.

V následující části bude vytvořena podrobná analýza místních kulturních akcí a aktérů, jež bude mít pro přehlednost specifickou strukturu. Data budou získávána z interních dokumentů, rozhovorů a internetových stránek organizací zjišťujících tyto informace. V dalším kroku bude vytvořena SWOT analýza k zhodnocení současného stavu místní kulturní politiky v oblasti vybraných měst. Tato analýza bude částečně vycházet z dílčích vytvořených analýz spolu s poskytnutými informacemi z rozhovorů s organizacemi zajišťujícími místní kulturní služby v dané oblasti.

Nakonec budou všechny předchozí podklady využity k vytvoření návrhu opatření k podpoře místní kulturní politiky v oblasti okresu Olomouce. Vybrána budou dvě města, pro která bude vytvořen návrh opatření, tak aby rozvíjely jejich kulturní politiku. Návrhy budou rozčleněny na dva cíle, jež by měly dosáhnout požadovaného zlepšení místní kulturní politiky. Výsledkem těchto návrhů je nabídnout možnosti pro zlepšení určitých oblastí místní kulturní politiky a tím tuto politiku lépe rozvíjet.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KULTURA A KULTURNÍ POLITIKA

Pro pochopení problematiky kultury na místní úrovni je důležité nejdříve objasnit problematiku kultury jako celku spolu s kulturní politikou. Je proto nutné definovat si kulturu, představit její přístupy a dělení. V rámci kulturní politiky je důležité definovat tento termín a dále prezentovat některé z modelů řízení.

1.1 Kultura

Kultura je komplikovaný pojem, který je chápán neobyčejně široce. Se svými souvislostmi pokrývá téměř celý rozsah života společnosti i jednotlivce. Tento pojem je využíván v celé řadě disciplín a z tohoto důvodu je velice těžké ho přesně definovat. (Patočka, Heřmanová, 2008, str. 9)

Pojem „kultura“ vznikl v antickém starověku z latinského „colo“, „colere“ ve významu kultivování, obydlování, vzývání, ochrany. Pojem se však původně spojoval s obděláváním zemědělské půdy. (Univerzita Jana Amose Komenského Praha, © 2012)

I přes stáří pojmu „kultura“ není ani v současnosti jedna ucelená definice, která by přesně vystihovala význam tohoto pojmu. Prvním autorem formální definice kultury byl britský sociální antropolog Taylor, jež ji představil v úvodu své klasické práce Primitivní kultura. Kulturu neboli civilizaci zde definuje jako komplexní celek, který zahrnuje poznání, zvyky, a všechny ostatní schopnosti a obyčeje, jež si člověk osvojil jako člen společnosti. (Patočková a kol., 2012, str. 17)

Poměrně obsáhlou definici kultury sestavil M. Rassem, který ji rozdělil do čtyř významových oblastí:

- 1. význam – „kultura pozemku“, vztahuje se k lidským aktivitám, které ekonomicky využívají přírodního potenciálu. Jedná se o kulturu zemědělské kultury a využití půdního fondu, v dnešní době se tento termín stále využívá v terminologii územního plánování aj.;
- 2. význam – „socializace“, vztahuje se k procesu kultivace člověka. Jedná se o začleňování do společnosti pomocí péče o fyzický a duševní rozvoj jednotlivce, v současnosti se tento význam široce využívá v pedagogice, vědě, ekonomice aj.;
- 3. význam – „zjemňování“, je spojován s kvalitou mezilidských vztahů. V současnosti je význam využíván v mnoha oblastech života jako kvalitativní ocenění soci-

álních aktivit člověka nebo skupin. Např. politická kultura, kultura jednání a komunikace aj.;

- 4. význam – je vztažen ke kultuře duchovní, náboženské a k ideologiím všech druhů. Zahrnuje rituály, mýty apod. V moderní společnosti je spojován s náboženským vyznáním, společenskými funkcemi církve a duchovních hnutí, ale i se sociálními skupinami vymykajícími se z obecného kulturního kontextu společnosti (náboženské sekty, extrémistické skupiny). (Patočka, Heřmanová, 2008, str. 9-10)

Širokého pojetí kultury se drží i Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu, která kulturu definuje ve Všeobecné deklaraci UNESCO o kulturní diverzitě. Kulturu vymezuje jako soubor distinktivních duchovních a hmotných, intelektuálních i citových rysů, které charakterizují společnost nebo společenskou skupinu, dále zahrnuje věci nejen jako umění a písemnictví, ale také způsob života, způsob soužití, hodnotové systémy, tradice a přesvědčení. (UNESCO, 2001)

Přes odlišné chápání pojmu kultura, se tato práce bude držet vymezení pojmu: *„Kultura vytváří řadu různorodých zájmů a potřeb a považujeme ji za významný potenciál, který přispívá k identifikaci a rozvoji na úrovni jednotlivce, skupiny či celé společnosti. Do kultury řadíme nejen její projevy v podobě umělecké činnosti, ale rovněž zájmové a vzdělávací činnosti, spolkové aktivity, tradice a zvyky.“* (Patočková a kol., 2012, str. 23)

1.1.1 Dělení kultury

Obecně kulturu můžeme dělit na tři oblasti a to na materiální, duchovní a normativní kulturu.

- materiální kultura – jedná se o hmotnou kulturu i procesy, které k vytvoření vedly (předměty, památky apod.);
- duchovní kultura – patří sem umění, náboženství, věda, aj.;
- normativní kultura – někdy se začleňuje do duchovní kultury, jako samostatná část obsahuje morálku, tradice, právo, časem se mění stejně tak jako společnost. (Sociologie, 2012)

1.1.2 Funkce kultury

Hlavní funkcí kultury jsou vytváření takových hodnot, schopností a vlastností, aby prospívaly společnosti, jinak by časem zanikaly. Člověk se rozvíjí tím, že napodobuje kulturní chování jiných a tím se kultuře učí, danou kulturu si osvojuje.

Dělení funkcí kultury:

- socializační funkce – patří sem začleňování člověka do společnosti, tvoření vztahů, „člověk se stává člověkem“;
- humanizační funkce – tato funkce kultury vytváří z biologického tvora osobu schopnou žít ve společnosti;
- výchovná funkce – má velkou roli pro včleňování člověka do společnosti (pro funkci socializační), díky této funkci si společnost zachovává určitou kontinuitu;
- kompenzační funkce – kultura jako zábava, slouží jako vyplnění volného času, k relaxaci;
- akumulativní funkce – uchovávání kultury pro další generace, patří sem např. tradice, knihovny, muzea, v tomto ohledu se mluví i o „kulturním dědictví“;
- integrativní funkce – kultura vytváří řád např. společenské normy. (Portál sociologie, 2009; Varianty, 2018; Univerzita Jana Amose Komenského Praha, © 2012; Studijní svět, 2011)

1.2 Kulturní politika

A. Girard předložil v roce 1972 definici kulturní politiky ve své knize Kulturní rozvoj: zkušenosti a politiky, kde kulturní politiku definuje následně.

Politika je systém konečných cílů, praktických cílů a prostředků, které sleduje skupina a uplatňuje odpovědný orgán. Kulturní politiky lze rozeznat v odborové organizaci, straně, vzdělávacím hnutí, instituci, podniku, městě nebo vládě. Celkově však politika znamená existenci konečných cílů (dlouhodobých), cílů (střednědobých a měřitelných) a prostředků (peněz a právních předpisů), které jsou spojeny v soudržném systému. (Girard, 1972, str. 171-172)

S novější definicí kulturní politiky přišel K. Mulcahy, který tuto politiku definuje jako oblast tvorby veřejné politiky, která řídí činnosti související s uměním a kulturou. Obecně se jedná o podporu procesů, právních klasifikací a institucí, které podporují kulturní rozmani-

tost a dostupnost, jakož i posílení a zveřejňování uměleckých, etnických, sociolingvistic-
kých, literárních a jiných projevů všech lidí - zejména těch, které jsou původním nebo
obecně reprezentativním kulturním dědictvím. (Mulcahy, 2017, str. 95)

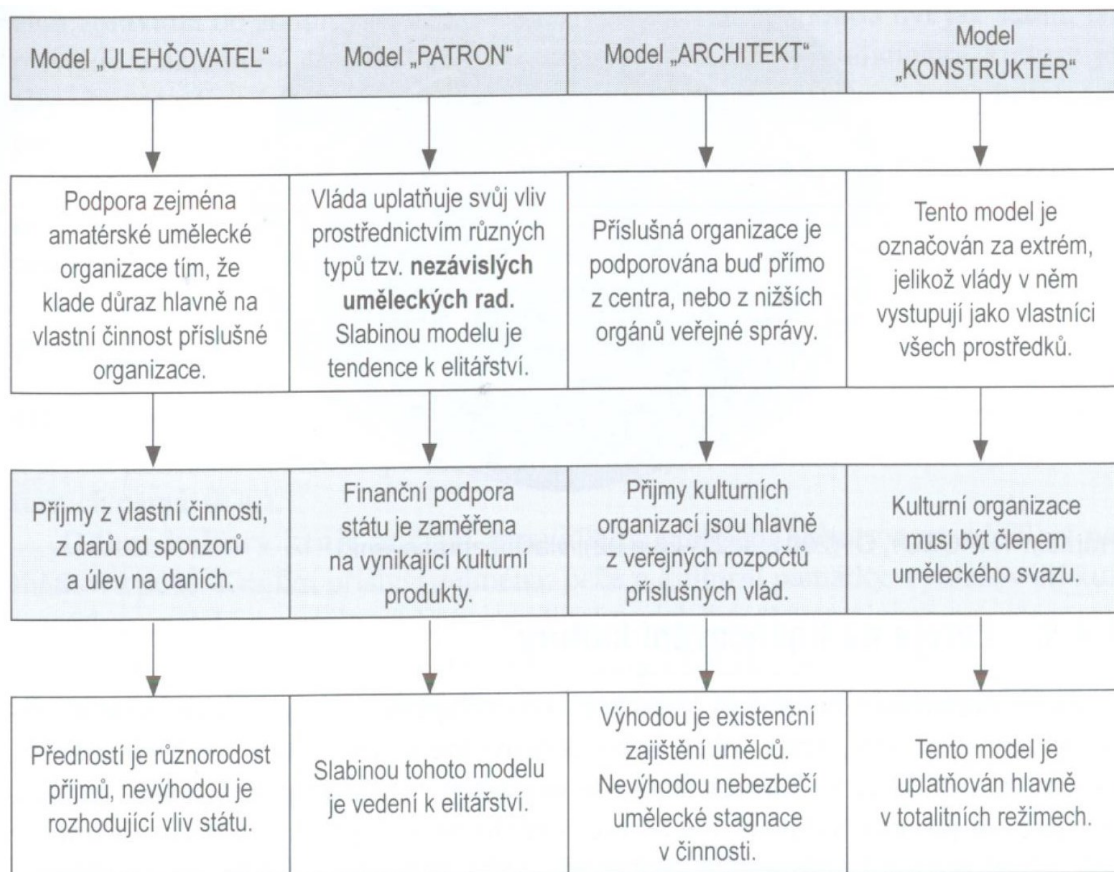
1.2.1 Modely řízení státní kulturní politiky

Vytváření kulturní politiky tedy její vytváření a realizace, se liší na základě kulturních po-
vah států. „*Vládní programy se liší v míře, která zdůrazňuje zachování národního dědictví
proti vytváření “něčeho nového”. Státy s vědomím silné vlastní kulturní identity (např.
Japonsko, Francie) obvykle zdůrazňují zachování národního dědictví. Země bez dlouhé
závislosti na kulturní historii (např. Kanada) podporují spíše kulturní rozvoj (něco nového).*“ (Cummings, Katz, 1987, str. 351, překlad Nováková).

Pilný (2012, str. 301 – 302) jako spoluautor ve své knize Financování odvětví veřejného
sektoru uvádí dva modely řízení státní kulturní politiky. Tyto modely řídí kulturní politiku
z hlediska ekonomické funkce, kterou může mít stát při realizaci podpory kultury a umění.

Hillman-Chartrandův model

Autoři Hillman-Chartrand a McCaughey rozlišují 4 základná modely řízení kulturní politi-
ky: stát Ulehčovatel, stát Patron, stát Architekt, stát Konstruktor.

Obrázek 1 – Hillman-Chartrandův model (Zdroj: Veřejný sektor - řízení a financování, 2012.)

Příklady:

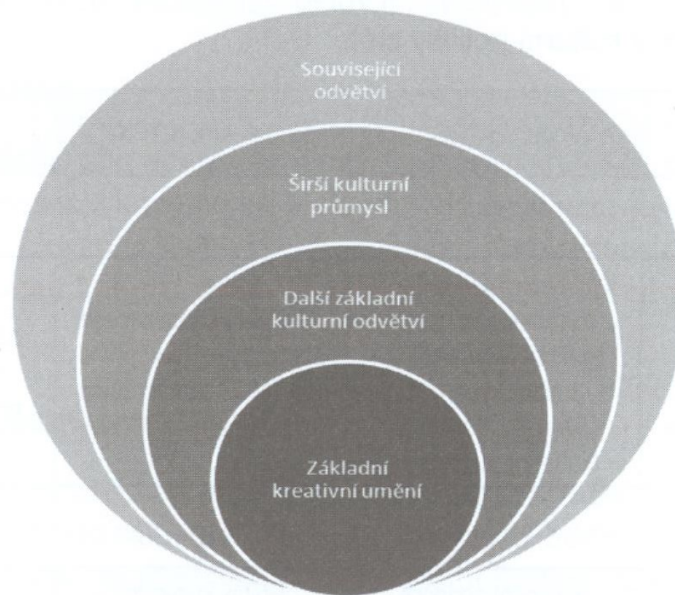
- stát Ulehčovatel – USA;
- stát Patron – Velká Británie;
- stát Architekt – Francie, Nizozemí před 2. světovou válkou, ČR v současnosti;
- stát Konstruktor – Kuba, ČR před rokem 1989. (Nováková, 2013)

Thorsbyho model

Model tvoří 4 koncentrické kruhy, které představují:

- základní kreativní umění (jádro modelu) – např. umění, literatura, hudba;
- další základní kulturní odvětví – např. muzea, galerie, knihovny, film aj.;
- širší kulturní průmysl – např. média (televize, rozhlas), tisk;
- související odvětví – např. architektura, móda a design.

Obrázek 2 – Thorsbyho model (Zdroj: Veřejný sektor - řízení a financování, 2012.)

Model zachycuje všechny statky a služby v rámci kulturního obsahu (bez ohledu na to, které odvětví je produkuje). Vyjadřuje statický snímek v daném časovém okamžiku. (Pilný a kol., 2012, str. 302)

Thorsbyho model vychází z myšlenky, že všechny kreativní nápady a vlivy vycházejí z jádra, z tzv. základního kreativního umění. Tyto nápady a vlivy se pak mohou rozptylovat přes soustředné kruhy ven (např. malířské dílo může inspirovat módní tvorbu). Jádro modelu, tedy základní kreativní umění, představuje zdroj inovací (tvořivost je předpokladem inovace a inovace je motorem technologických změn, které zvyšují hospodářský růst). (Nováková, 2013)

2 KONCEPTUALIZACE KULTURY VE VZTAHU KE KULTURNÍM POLITIKÁM

Tato kapitola je věnována konceptualizaci kulturní politiky, a tudíž je nutné objasnit terminologii potřebnou pro objasnění této problematiky. Vysvětlit je třeba především termíny koncepce nebo strategie a rozdíly mezi nimi.

Koncepce řeší konkrétní problematiku; klade důraz na analytickou a strategickou část, neobsahuje implementační část, resp. ji zmiňuje pouze rámcově; implementace je řešena v samostatném prováděcím dokumentu zejména v následném implementačním plánu.

Strategie řeší konkrétní problematiku; obsahuje provázané a vyvážené části - analytickou, strategickou a implementační; implementační část zahrnuje všechny prvky implementace strategie. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018)

2.1 Konceptualizace kultury na místní a krajské úrovni ČR

S koncepcemi v kulturní oblasti na místní úrovni se stále často neseťkáváme, ve většině malých obcí i městech se většinou setkáme s celkovou koncepcí rozvoje města, která tuto oblast částečně obsahuje. U velkých měst jako např. Olomouc, Brno, Ostrava už je naprosto běžné vytvářet koncepci v oblasti kultury na místní úrovni. Najdou se však už i malá města, která si tuto koncepci vytvářejí. Tyto dokumenty často vycházejí z krajských koncepcí a jejich cílem je rozvíjet kulturu přímo v rámci místních podmínek dané oblasti.

Na krajské úrovni se setkáváme s koncepcemi, které mají za úkol podporovat památkovou péči, ochraňovat a uchovávat kulturní bohatství, podporovat rozvoj kultury, kulturních aktivit a institucí. Cíle bývají rozpracovány s přihlédnutím k místním podmínkám, dále jsou však zasazovány do celkové představy o rozvoji kraje a jeho obyvatelstva. Tak jako místní koncepce obvykle navazují na krajské strategické dokumenty, tak krajské koncepce většinou navazují na koncepce na národní úrovni. (Patočková a kol., 2012, str. 98-99)

V roce 2017 měly všechny kraje alespoň částečně zpracovanou koncepci v oblasti kultury; neseťkáváme se tedy jako v roce 2011 s žádným krajem, který by koncepci ještě neměl zpracovanou. Aktuálně je částečně dokončených koncepcí sedm. V těchto případech se jedná o dílčí dokumenty v oblasti kultury nebo ještě nezaktualizované dokumenty. Zbýlých sedm krajů má kompletně zpracovanou koncepci kultury i památkové péče.

Tabulka 1 – Zpracování koncepčních dokumentů v oblasti kultury v roce 2011 a 2017

(Zdroj: Patočková a kol., vlastní zpracování.)

	koncepce kultury/památkové péče - 2011	koncepce kultury/památkové péče - 2017
Hlavní město Praha	ano	ano
Jihočeský kraj	ne	částečně/ano
Jihomoravský kraj	ano	částečně
Karlovarský kraj	ne	ano
Kraj Vysočina	ne	částečně
Královéhradecký kraj	ano	částečně
Liberecký kraj	ano	částečně
Moravskoslezský kraj	ano	ano
Olomoucký kraj	ano/částečně	ano
Pardubický kraj	ano	ano
Plzeňské kraj	částečně	částečně/ano
Středočeský kraj	částečně	ano/částečně
Ústecký kraj	částečně	ano
Zlínský kraj	ano	ano

2.2 Konceptualizace kultury na národní úrovni ČR

V ČR tyto dokumenty připravuje Ministerstvo kultury, jedná se o dokumenty poskytující informace o tom, jaké oblasti jsou v kultuře a kulturním dědictvím považovány za priority a jak je kultura teoreticky členěna. V roce 2018 je v oblasti kultury celkem dvanáct aktuálních strategických dokumentů, které upravují oblasti, památkové péče, kinematografie, umění, knihoven, muzejnictví aj. Cílem těchto dokumentů je podpora a rozvoj kultury na národní úrovni, určují také rámec pro krajské i místní strategie. (Patočková a kol., 2012, str. 67)

Tabulka 2 – Oborové koncepční a strategické dokumenty (Zdroj: Databáze strategií.)

Integrovaná strategie podpory kultury v ČR do roku 2020
Koncepce památkové péče v ČR 2017-2020
Dlouhodobá koncepce 2017-2022 (Státní fond kinematografie)
Koncepce podpory umění v ČR 2015-2020
Koncepce rozvoje knihoven v ČR 2017-2020
Koncepce rozvoje muzejnictví v ČR 2015–2020
Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR 2016-2020
Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury ČR ve vztahu k zahraničí 2013-2018
Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní kulturní identity 2016-2022

Státní kulturní politika ČR 2015–2020 (s výhledem do roku 2025)
Strategie digitalizace kulturního obsahu ČR 2013-2020
Strategie ICT Ministerstva kultury ČR 2015-2020

2.3 Konceptualizace kultury na nadnárodní úrovni

V České republice kulturní politiku utváří a formuluje vláda prostřednictvím Ministerstva kultury, nicméně mnoho rozhodnutí na národní úrovni vychází z mezinárodních úmluv a dohod. Může se jednat o smlouvy nebo dohody vzniklé na poli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), nebo dohody na poli evropských institucí. (Patočková a kol., 2012, str. 43)

2.3.1 Evropská unie

V EU se kulturní politika řadí mezi politiky individuální. EU tedy zasahuje jen v případech fungování jednotného trhu. Rozhodující slova mají orgány členských států, EU nemá téměř žádné kompetence. Nicméně se aktivně podílí na rozvoji kultury a to například v rámci programu Kreativní Evropa, jehož cílem je vytvořit jednotný rámec pro financování projektů v oblasti kultury (např. film, literatura, hudba aj.) a maximálně tak využít synergii mezi různými sektory a zvýšit tak účinnost poskytované podpory. Záměrem je také posílit konkurenceschopnost Evropy v kultuře. (Müllerová, 2016, str. 3-4)

Dále se také objevuje rozvoj v oblasti kultury ve strategii Evropa 2020, kde se ale kultura objevuje jen heslovitě. Kultura je zde zmiňována ve spojení s Digitálním programem pro Evropu, který má za úkol aktivně podpořit digitalizaci bohatého kulturního dědictví Evropy. (Evropská komise, 2010)

2.3.2 UNESCO

V rámci této mezinárodní instituce jsou dokumenty velmi obecné a respektují plnou suverenitu jednotlivých členských států a jejich kulturní rozmanitost. Instituce vytváří střednědobou strategii, která je schválena členskými státy, následně se realizuje prostřednictvím tří dvouletých realizačních programů a rozpočtů. Poslední platnou verzí strategie je Střednědobá strategie 2014-2021. Strategie si vytyčila tři strategické cíle v oblasti kultury.

- Posilování podílu kultury na trvale udržitelném rozvoji – hlavním cílem je zakotvit kulturu do všech rozvojových politik, dále pak podporovat kulturní sektor pomocí tvůrčích průmyslových odvětví.

- Dokazování významu výměny a dialogu mezi kulturami pro sociální soudržnost a mír – jedná se o snahu odstranit překážky bránící dialogu mezi národy a etniky, klade důraz na jazykovou rozmanitost.
- Trvalá ochrana a zhodnocování kulturního dědictví – hlavním cílem je prosazení politik a opatření, které zahrnují požadavky na zachování kulturního dědictví a přispívání k sociální soudržnosti a inovacím. (Patočková a kol., 2012, str. 46)

3 KULTURNÍ POLITIKA V KONTEXTU ČR

Kulturní politika patří podle F. Mikše v České republice k nejvíce zanedbávaným oblastem a to jak v praktické, tak teoretické rovině. Uvádí problémy kulturní politiky na území ČR, na které narážíme téměř na každém kroku a to v podobě podfinancovaného rozpočtu ministerstva kultury nebo nekompetentních ministrů, často z řad herců či komunálních politiků. Mezi další problémy řadí všudypřítomnou byrokracii, neschopnost čerpat efektivně evropské dotace aj. Poukazuje také na nedostačující odborné práce v oblasti kulturní politiky mapující a kriticky hodnotící dosavadní kulturní strategii českých politických stran a vlád nebo nedostatku překladů zahraničních knih zabývajících se touto problematikou. (Matarasso a Landry, 2015. str. 7-9)

Se stejným názorem přichází B. Nekolný a kolektiv (2014, str. 40-41), kteří kulturní politiku obdobně řadí mezi podhodnocený sektor. Oproti Mikšovi, ale hlavně uvádí jako problém nízkou podporu ze strany veřejné správy, nezájem politické reprezentace a státních institucí. Poukazují také na fakt, že široká veřejnost v České republice není kulturním a uměleckým aktivitám velmi nakloněna. Dále se zajímá, zda malý zájem o kulturu spočívá v nedostatečné kulturní infrastruktuře a veřejném financování nebo jestli tyto dva jevy závisejí na nedostatku kulturního zájmu ze strany široké veřejnosti. Stejně jako Mikša uvádí jako nedostatek spolehlivých datových bází a výzkumů, odborných debat apod. v oblasti kultury.

Jako základní dokument v rámci kulturní politiky České republiky byl v roce 2015 schválen strategický dokument Státní kulturní politika na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025). Tento dokument představuje šest priorit, kterými stát zamýšlí podpořit kulturní rozvoj v následujících letech.

Priority Státní kulturní politiky na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025):

- podpora kulturní identity, kulturní rozmanitosti a mezikulturního dialogu;
- rozvoj kreativity, podpora kulturních činností a vzniku kulturních statků, poskytování veřejných kulturních služeb, práce s publikem, podpora přístupu ke kultuře a rozvoj participativní kultury usnadňující sociální začlenění;
- uchování kulturního dědictví;
- využití kulturního dědictví a kulturních činností, služeb a statků pro rozvoj hospodářství a zvyšování konkurenceschopnosti, podpora mobility;
- využití nástrojů eCulture pro rozvoj kultury;

- efektivnější prostředí pro podporu kulturních činností, poskytování veřejných kulturních služeb, vzniku kulturních statků a uchování kulturního dědictví. (Ministerstvo kultury ČR, 2015)

Dokument následně představuje nástroje kulturní politiky, kterýmiž vláda může ovlivňovat tuto politiku.

3.1 Nástroje kulturní politiky ČR

Nástroje, jimiž vláda disponuje k prosazování kulturní politiky, jsou zakotveny ve strategickém dokumentu Státní kulturní politiky České republiky na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025). Jako nejúčinnější cesta se jeví kombinace ekonomických, metodických a technologických nástrojů. (Ministerstvo kultury ČR, 2015, str. 17)

Nástroje státní kulturní politiky na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025)

- **legislativní** – i přes novelizaci většiny právních předpisů po roce 1993, stávající právní předpisy zcela neodpovídají potřebám kulturní politiky a to v celém úseku památkové péče i jiných oblastech kultury. Je nezbytné tyto předpisy aktualizovat;
- **ekonomické** – stát může podporovat kulturu dvěma způsoby a to přímo prostřednictvím dotací, příspěvků ze státního rozpočtu apod., nebo nepřímo formou daňových motivací;
- **metodické** – těmito nástroji lze pozitivně ovlivnit většinu činnosti v kultuře zejména v knihovnictví a památkové péči, konkrétně pomocí metodických pokynů;
- **institucionální** – nositeli a realizátory kulturní politiky v ČR jsou státní kulturní instituce;
- **řídící** – v současné době se jedná o nepřímé řízení státních institucí;
- **společenské** – oceňování skvělých výkonů slouží jako významný nástroj motivace. Lze motivovat jak tvůrce tak např. mecenáše. (např. udělování cen ministra kultury);
- **technologické** – s neustálým rozvojem technologií se výrobní nástrojem i nositelem kultury stávají informační technologie a to v podobě podpory tvůrčích, správních, evidenčních a jiných procesů. (Ministerstvo kultury ČR, 2015, str. 17)

3.2 Financování kulturní politiky v ČR

Kulturní organizace převážně hospodaří jako příspěvkové organizace, které jsou zřizovány Ministerstvem kultury, kraji, obcemi nebo dobrovolnými svazky obcí. Zdroje jsou rozdělovány podle povahy na zdroje právní povahy, které dělíme na veřejné a soukromé, kde veřejné mají dominantní povahu. Podle způsobu je lze rozdělit na zdroje na přímé a nepřímé. Dále finanční zdroje dělíme dle lokalizace na zdroje místní (regionální) a zdroje centrální. (Pilný a kol., 2012, str. 302-303)

3.2.1 Místní a regionální zdroje

Mezi finanční prostředky pro místní kulturu řadíme prostředky rozpočtů municipalit (tzn. rozpočty měst nebo obcí), do kterých patří zejména provoz místních knihoven, muzeí, galerií a dalších různých spolků a sdružení zpravidla neziskových organizací, které mohou být zřízeny jak státem, tak soukromým subjektem. Úkolem těchto municipálních vlád je sestavit obecní rozpočet a rozhodnout, které druhy kulturních činností a v jakém rozsahu se budou v obci provozovat a jakou finanční účastí se budou podílet na rozpočtu obce. (Pilný a kol., 2012, str. 303)

Dále do této skupiny řadíme prostředky rozpočtů krajů, prostředky státního rozpočtu, příjmy z hospodářské činnosti kulturních organizací, tržby obyvatel (příjmy za vstupné), ostatní zdroje (sponzorské dary aj.). (Pilný a kol., 2012, str. 303)

3.2.2 Centrální zdroje

Hlavním centrálním zdroje pro financování kultury je státní rozpočet s kapitolou Ministerstva kultury a Státní fond kultury ČR.

Finanční zdroje ze státního rozpočtu pro resort Ministerstva kultury jsou využívány na provoz příspěvkových organizací např. Národního muzea, Národní galerie, Národní knihovny aj. Dále jsou zdroje využívány k poskytování příspěvků na památkovou péči, příspěvků na financování grantů, výdajů na výzkum a vývoj, dotací územním rozpočtům aj. Výdaje na kulturu v roce 2017 Ministerstva kultury dosahovaly 12, 1 miliardy korun. (Pilný a kol. 2012, str. 304)

Dalším centrálním zdrojem pro financování kultury je Státní fond kultury ČR. Jedná se o samostatnou právnickou osobu. V čele tohoto fondu stojí ministr kultury. Mezi základní zdroje fondu patří: výnosy z majetkových účastí ČR na podnikání právnických osob

v kultuře s výjimkou filmového průmyslu, výnosy z cenných papírů nabytých Fondem od jiných subjektů, úvěry od právnických osob, dotace ze státního rozpočtu, aj. Prostředky z fondu mohou být využity například na tyto konkrétní kulturní projekty:

- podporu vzniku, realizaci a uvádění umělecky hodnotných děl;
- ediční počiny v oblasti neperiodických i periodických publikací;
- získávání, obnovu a udržování kulturních památek a sbírkových předmětů;
- výstavní a přednáškovou činnost;
- propagaci české kultury v zahraničí;
- pořádání kulturních festivalů, přehlídek a obdobných kulturních akcí. (Pilný a kol. 2012, str. 304; Zákon č. 239/1992 Sb.)

Schválené výdaje pro rok 2017 tohoto fondu činily 52, 6 milionů korun.

3.3 Přístupy ke kulturní politice v ČR

Patočková a kolektiv (2012, str. 28) ve své knize *Kultura v krajích* využívá dva navzájem se doplňující přístupy v oblasti kultury. Oba přístupy se týkají působnosti legislativy v oblasti kultury. Jako první přístup uvádí legislativu na úrovni územních samosprávných celků (obcí, krajů), které rozšiřuje o zákony dotýkající se kulturní problematiky jen okrajově, a to zákony v souvislosti s územním rozvojem.

Přehled zákonů dle prvního přístupu:

- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení);
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení);
- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze;
- zákon č. 150/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Tyto zákony upravují problematiku kultury pouze v souvislosti se samostatnou působností, tzn. s výkonem jejich samosprávy. Přenesenou působnost, tedy plnění úkolu státní správy svěřené jim zákonem tyto zákony neupravují. Dále sem řadí zákony:

- zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje;
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Druhý přístup se zabývá institucemi a aktivitami v oblasti kultury a jejími vazbami na orgány územní veřejné správy:

- zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči;
- zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a změně některých dalších zákonů;
- zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon);
- zákon č. 239/1993 Sb., o Státním fondu kultury České republiky;
- zákon č. 273/1993 Sb., o podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl;
- zákon č. 241/1992 Sb., o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie.

V těchto zákonech, na rozdíl od předešlé skupiny, vystupuje kulturní problematika v souvislosti přenesené působnosti; obce a kraje plní ve svých obvodech některé úkoly státní správy svěřené jim zákonem. (Patočková a kol., 2012, str. 28-29)

3.3.1 Legislativní rámec podpory kultury v návaznosti na kraje a obce

Specificky určený zákon pro kulturu je Zákon č. 203/2006 Sb. o některých druzích podpory kultury. Zákon zejména upravuje práva a povinnosti poskytovatelů a příjemců této podpory nebo další vztahy související s jejím poskytováním. Dále definuje pojem veřejné kulturní služby jako služby, které zpřístupňuje umělecké tvorby a kulturní dědictví veřejnosti. Slouží také ke zpracování, ochraně, uchování a zpřístupnění informací k uspokojování kulturních, kulturně výchovných nebo kulturně vzdělávacích potřeb. (Olomoucký kraj, © 2017)

Hlavní náplň zákona tvoří definice státních příspěvkových organizací v oblasti kultury, kde jsou vymezeny např. náležitosti zřizovací listiny. Hovoří o náhradě za vypůjčení předmětu a také o příspěvku na tvůrčí nebo studijní účely. (Zákon č. 203/2006 Sb., Olomoucký kraj, © 2017)

Na úrovni krajů lze jako stěžejní zákon brát Zákon 129/2000 Sb., zákon o krajích. Tento zákon rozvoj kultury nezmiňuje konkrétně, nicméně jasně hovoří o povinnosti všestranného rozvoje svého území, do kterého podle lze bez zaváhání zahrnout i oblast kultury. Dále jsou kraji dány kompetence o rozhodování o dotacích z vlastních prostředků. (Zákon č. 129/2000 Sb., Olomoucký kraj, © 2017)

Postavení obcí v rámci legislativního rámce je podobně vymezeno jako u krajů. Opět se nesetkáváme s konkrétním vymezením kulturního rozvoje. Zákon ukládá obcím možnost pořádání kulturních podniků, nebo povinnost vytváření podmínek k zajištění potřeb svých občanů, do kterých lze začlenit i ty kulturní. Obce jsou též kompetentní rozhodovat o dotacích. (Zákon č. 128/2000 Sb., Olomoucký kraj, © 2017)

Na kulturní politiku krajů i měst navazují i právní předpisy vyplývající z mezinárodních úmluv např. „Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví“, „Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy“, „Evropská úmluva o krajině“. (Olomoucký kraj, © 2017)

3.4 Kulturní politika Olomouckého kraje

Kulturní politika Olomouckého kraje vychází ze strategického dokumentu Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2017–2020 (dále jen Koncepce). Koncepce definuje kulturu jako nejsložitější oblast společenského života a to z důvodu jejich projevů, které jsou nejen mnohostranné, ale také z části nemateriální, tedy obtížně uchopitelné. Dále také ale kulturu definuje jako významný prvek v životě každého jedince i celé společnosti. Přispívá k rozvoji intelektuální, morální i emocionální úrovni každého člověka. (Olomoucký kraj, © 2017)

I přesto, že podmínky pro rozvoj kultury jsou zakotveny přímo v zákoně o krajích (Zákon č. 129/2000 Sb.) Koncepce poukazuje na fakt, že převážná většina kulturních akcí je v kompetencích měst a obcí, které mají za povinnost rozvíjet svoji místní kulturu. Důvodem je omezenost zasahování kraje do kulturního dění a to pouze v možnosti zasahovat do programové skladby a činnosti zřizovaných organizací. (Olomoucký kraj, © 2017)

Koncepce vychází ze dvou strategických dokumentů a to ze „Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje na období 2015-2020“, jejího akčního plánu a „Programového prohlášení Rady Olomouckého kraje pro volební období 2016-2020. Dále také zohledňuje národní kulturní strategie popsané stěžejním strategickým dokumentem „Státní kulturní politika na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025)“. Zohledňuje také další strategie např. „Integrovaná strategie podpory kultury v ČR do roku 2020“, „Koncepce rozvoje knihoven na léta 2016–2020 s výhledem do roku 2025“, „Strategie podpory využití potenciálu kulturního dědictví 2014+“, a mnoho další dílčích strategií v oblasti kulturní politiky. (Olomoucký kraj, © 2017)

Konkrétně Koncepce vymezuje 9 hlavních priorit v oblasti rozvoje kultury a památkové péče v Olomouckém kraji z pohledu obcí. Priority byly vypracovány na základě dotazníkového šetření.

Tabulka 3 – Hlavní priority rozvoje kultury a památkové péče v Olomouckém kraji pro období (Zdroj: Olomoucký kraj, © 2017)

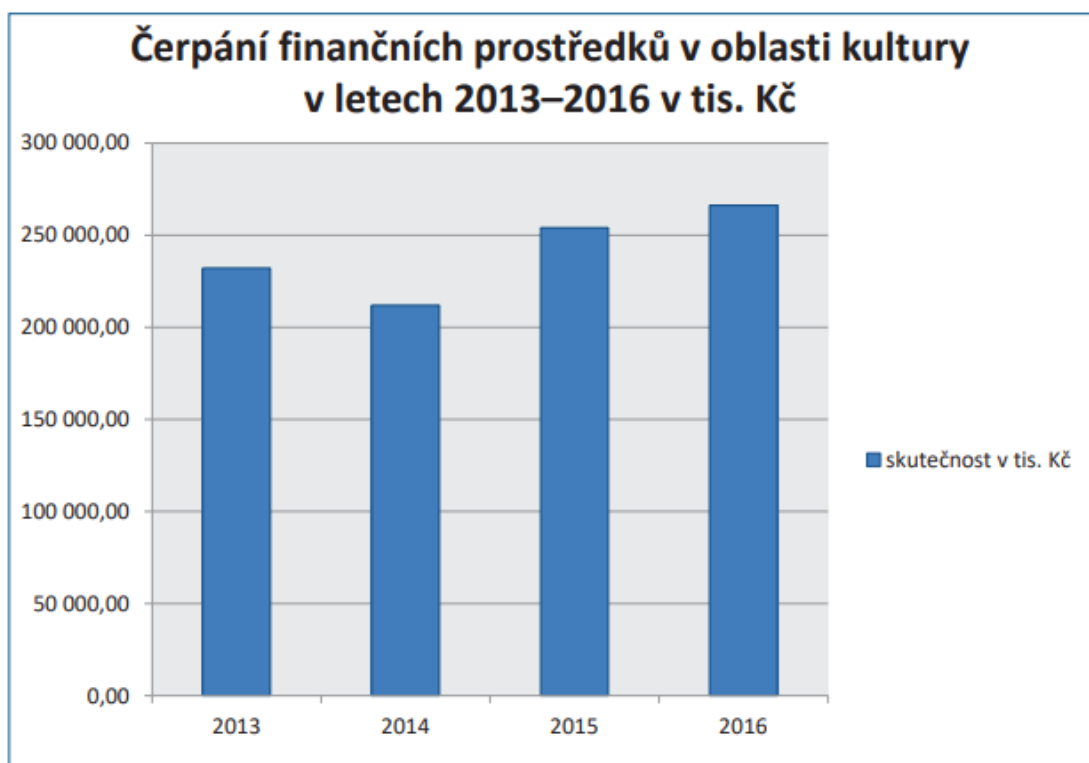
1.	Posílit vnímání kultury jako hmotného i nehmotného klenotu, o který je nutno řádně pečovat, rozvíjet jej a plně předávat dalším generacím, podporovat činnost kulturních institucí v obci i kraji. Klást důraz na rovnoměrný rozvoj kultury a stejnoměrné kulturní nabídky ve všech částech kraje, včetně okrajových území regionu. Pečovat o hmotné kulturní dědictví.
2.	Prostřednictvím dotačních programů trvale přispívat na projekty živé kultury a na obnovu památek.
3.	Posílit všestrannou a společnou propagaci a podporu kulturních akcí a projektů, památek i kulturního dědictví v kraji.
4.	Koordinovat kulturní projekty mezi jednotlivými obcemi a regiony kraje.
5.	Všestranně podporovat a propagovat tradiční lidovou kulturu a aktivity s ní spojené, využít těchto tradic k posílení vazby a sounáležitosti občanů se svými obcemi a krajem. Výchova obyvatel ke kulturním hodnotám a tradicím.
6.	Rozšířit a posílit využití moderních komunikačních a informačních technologií, vedoucích k větší návštěvnické atraktivitě kulturních institucí a památek i jejich efektivnější správě.
7.	Podpořit aktivity škol a mládežnických spolků souvisejících s poznáváním či mapováním regionálních kulturních hodnot, památek a událostí.
8.	Posílit finanční podporu Olomouckého kraje pro regionální kulturní instituce (především Moravské divadlo Olomouc, Moravská filharmonie Olomouc, Divadlo Šumperk).
9.	Obnovit odbor kultury a památkové péče KÚOK s ohledem na význam samotného oboru ve vztahu ke kulturnímu bohatství v kraji.

3.4.1 Rozpočet kultury v roce 2013 – 2016 v Olomouckém kraji

V letech 2013–2016 se zvýšil roční podíl podpory kultury z krajských výdajů z 2,21 % na zhruba 2,42 %. V posledních letech se v rámci této oblasti setkáváme se zvyšující tendencí finančních prostředků čerpaných na kulturní politiku. V roce 2016 bylo čerpáno přes 250 milionů korun na tuto oblast. (Olomoucký kraj, © 2017)

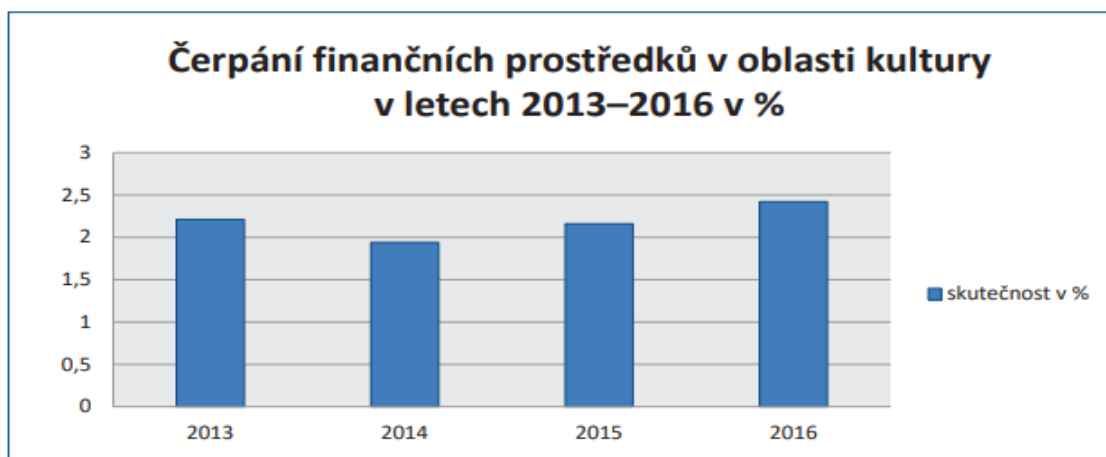
Jedním ze základních úkolů krajské samosprávy byl a je rovnoměrný rozvoj kraje. Hlediskem je rozdělování krajských financí na provoz příspěvkových organizací či na investiční akce jak v centru kraje, tak v jeho okrajových regionech. Z dotačních programů kraj podpořil kulturní akce pořádané na rovinaté Hané i v horských oblastech Jeseníků. Jedná se například o 59. ročník přehlídky poezie Wolkrův Prostějov a v Přerově se i díky kraji se-

tkali domácí i zahraniční jazzmani na Československém jazzovém festivalu. (Olomoucký kraj, © 2017)

Obrázek 3 – Čerpání finančních prostředků v oblasti kultury (Zdroj: Olomoucký kraj, © 2017)

Jako základní prioritu v oblasti kultury Olomoucký kraj uvádí udržitelnost financí na rozvoj kultury. Dle možností krajského rozpočtu je jeho cílem navýšit jak počty realizovaných akcí, tak i jejich pestrost. Dále také kraj usiluje o zvýšení počtu aktivních účastníků i návštěvníků těchto akcí, aby posílil pozitivní obraz Olomouckého kraje jako regionu významně podporujícího kulturní rozvoj. Další významnou prioritou je posilování vzájemné spolupráce mezi kraji, přeshraniční spolupráce a mezinárodní výměna zkušeností. (Olomoucký kraj, © 2017)

Obrázek 4 – Čerpání finančních prostředků v oblasti kultury (Zdroj: Olomoucký kraj, © 2017)

3.4.2 SWOT analýza dle Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2017–2020

Tabulka 4 – SWOT analýza 2017 – 2020 (Zdroj: Olomoucký kraj, © 2017)

	SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
V N I T Ř N Í	1. Množství stabilních kulturních zařízení různých zřizovatelů v kraji s dlouhou tradicí, značným odborným potenciálem a pravdivými, bezpečnými a kvalitními službami; zařízení propojených s děním v regionech, zaměřenými na všechny populační skupiny včetně handicapovaných občanů a rodin s dětmi.	1. Dlouhodobá stagnace výše provozního příspěvku kulturních organizací zřizovaných krajem, snižování příspěvku určeného na hlavní činnost příspěvkových organizací, nedostatečné finance na nenárokové složky platů.
	2. Značný kulturní potenciál území bohatého na hmotné i nehmotné kulturní dědictví (památky UNESCO, Národní kulturní památky, památky dědictví, Kulturní památky, památkové rezervace a památkové zóny a lidové tradice). Aktivní podpora rozvoje tradiční lidové kultury v kraji.	2. Špatný stav části kulturních objektů v kraji, daný nedostatkem financí na jejich údržbu a obnovu; chybějící bezbariérové přístupy.
	3. Každoroční podpora pestré škály jednoletých i víceletých kulturních projektů a akcí prostřednictvím krajských dotačních programů včetně podpory regionálních funkcí knihoven, divadel a symfonického orchestru.	3. Nízká provázanost propagace a marketingu akcí v oblasti cestovního ruchu a kultury.

P R O S T Ř E D Í	4. Možnost navýšení finančních prostředků určených na tyto dotační programy.	4. Chybějící projekt digitalizace sbírek v krajských příspěvkových organizacích, absentující metodika digitalizace, nedostačité technické vybavení i nízké personální zabezpečení.
	5. Široká propagace kulturního dění a dobrá informovanost občanů, pozitivní vnímání udělování Cen Olomouckého kraje za přínos v oblasti kultury.	5. Neexistence dotačního programu specificky zaměřeného na akvizici a restaurování sbírkových předmětů.
	6. Zřetelný zájem části veřejnosti o kulturní aktivity na území kraje, aktivní zapojení obyvatel do realizace kulturních projektů.	6. Absence webového portálu specificky propagujícího a zaměřeného na kulturu v kraji a nízké využívání sociálních sítí v propagaci kulturního dění v kraji.
	7. Zájem kraje řešit vlastnickou situaci části krajských příspěvkových organizací.	7. Absence kulturního inkubátoru zaměřeného na podporu vyhledávání a výchovu kulturních talentů v kraji.
	8. Možnost rozvoje muzejní pedagogiky a propojení muzejních programů se vzdělávacími programy základních a středních škol.	8. Nebezpečí odlivu kvalitních odborných pracovníků kvůli nízkým platům.
		9. Nedostatečná marketingová práce z důvodu neexistence marketingových oddělení v muzeích, zaměřených na práci se školami a médii. Nedostatečné finanční prostředky na marketing a propagaci.
		10. „Dlouhověkost“ stálých expozic muzeí jako jeden z faktorů snižujících návštěvnost.
	PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
	1. Technický rozvoj, oblíbenost nových technických komunikačních, informačních, prezentačních a propagačních prostředků a nástrojů, zejména u mladších věkových skupin.	1. Klesající zájem části veřejnosti o kulturu, konkrétně o muzea a galerie, spojený s pasivní konzumací kultury v domácnostech. Konkurence moderních technologií v oboru.
	2. Vyšší koordinace a propojení projektů a aktivit jednotlivých měst a regionů i organizací, zejména krajských příspěvkových organizací.	2. Legislativa nevyhovující aktuálnímu dění v oblasti kultury či ochrany hmotného a nehmotného kulturního dědictví.
3. Intenzivnější zapojení kulturních zařízení a jejich profesionálních pracovníků do vzájemných akcí, propagujících kulturní dění v kraji.	3. Zhoršení ekonomické situace a hrozba chudnutí obyvatelstva.	
V N Ě J Š Í		

P R O S T Ř E D Í	4. Důraz na posílení role tradičních hmotných i nehmotných statků v současném pojetí role české i evropské historie a kultury.	4. Nárůst vzájemné konkurence kulturních akcí mezi sebou; upřednostňování jiných oblastí společenského života před kulturou.
	5. Intenzivnější čerpání externích finančních zdrojů z národních a nadnárodních dotačních titulů pro kulturní projekty kraje, posílení spolupráci krajských příspěvkových organizací se zřizovatelem v této oblasti.	5. Nezájem institucí na úrovni státní správy a samosprávy o podporu kultury. Nízká podpora propojení muzejních programů s výukou dějin na základních a středních školách.
	6. Zahájení diskuse o výstavbě nové vědecké knihovny.	6. Nedostatečná marketingová práce (případně neexistence) marketingových oddělení v muzeích, zaměřených na práci se školami a médii. Nedostatečné finanční prostředky na marketing a propagaci.
	7. Možnosti využití nových technologií při prezentaci sbírkového fondu.	7. Hrozba komercializace kulturních organizací pod tlakem výkonnostních ukazatelů.
	8. Řešení nedostatku deponitárních prostor krajských příspěvkových organizací výstavbou nových deponitářů, případně získáním vhodných objektů do majetku kraje.	8. Zhoršení spolupráce s velkými státními muzei, neochota zapůjčovat sbírkové předměty.

4 MÍSTNÍ KULTURA A ROZVOJ MĚST

Prostředí měst od nepaměti sloužilo jako ohnisko inovací a uměleckých experimentů, ale představovalo rovněž kulturní výzvy lidského rozvoje. Města po celém světě v posledních dvaceti letech ve stále větším měřítku zpracovávala strategické přístupy a významně se investuje do dalšího rozvoje místního uměleckého života kulturního sektoru. (Ertürkova, 2016, str. 8)

Rostoucí význam měst a místních samospráv má závažné politické důsledky. Celostátní úroveň stále často neuznává města jako důležité aktéry při správě státu. S městy například pokaždé nebývá konzultována příprava státní nebo národní legislativy, která se přímo dotýká jejich kompetencí. Města rovněž pokaždé do svých rozpočtů nedostávají prostředky mnohdy nezbytně nutné při zavádění nové legislativy. (Ertürkova, 2016, str. 8)

Prioritou městského kulturního rozvoje je podle Stevenson a Matthewse (2013, str. 1) v rámci Evropské unie a Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu hluboký význam, který je kladen na podporu místních tvůrčích a kulturních aktivit s cílem oživit města a městské ekonomiky, tak aby dosáhly sociálního začlenění či značky „rozmanitosti“. Podle dalších dvou autorů Lorentzen, a van Heura (2012, str. 14) jsou malá města v nevýhodě oproti velkým městům, které mají mnoho příležitostí a prostředků pro rozvíjení kultury, kdežto čím menší město tím nižší schopnost efektivního rozvoje místní kultury. Je proto podle nich potřebné podporovat tuto oblast místní kultury.

Pojem kultura se dle Evy Heřmanové od místní kultury liší jakousi spjatostí nebo vázaností k danému místu. Tvoří ji jak prvky kultury materiální, tak i prvky nemateriální kultury, například folklór, zvyklosti nebo různá kombinace prvků lidové i populární (masové) kultury. (Patočka, Heřmanová, 2008, str. 63)

V České republice se na místní úrovni setkáváme s pozicí spíše vedlejší, ve většině případů se kulturní oblast slučuje s podobnými sociálními oblastmi, jako je školství nebo cestovní ruch. Z těchto důvodů se jen zřídka kdy setkáváme s konceptualizací kultury jako celku. Jedná se o oblast, která je na úrovni obcí často dle subjektů kultury značně podhodnocena, jak v rámci finančních zdrojů na kulturní akce či udržování tradic, tak i v oblasti finančního ohodnocení zaměstnanců ve veřejném kulturním sektoru na místní úrovni.

Na podporu místní kultury byly vytvořeny strategické dokumenty, které podporují rozvoj této oblasti. Jedná se o dokumenty Místní agenda 21 aj.

4.1 Místní Agenda 21

„Místní Agenda 21 (MA21) představuje nástroj pro zavádění udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Místní Agenda 21 je proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování a řízení a zapojování veřejnosti zvyšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech.“ (Ministerstvo životního prostředí ČR, © 2018)

„Podstatou místní Agendy 21 jsou principy udržitelného rozvoje. Tento proces uznává klíčovou úlohu místních úřadů pro dosažení udržitelnosti. Vyžaduje podíl všech místních činitelů a podporuje místní demokratické procesy. Vyzývá ke spolupráci a ke sdílení myšlenek a poznatků s ostatními. Poukazuje na globální odpovědnost - snižováním nepříznivých dopadů na ekonomiku, společnost i životní prostředí v místě snižujeme dopady i na vzdálenější místa. Jde o komplexní přístup k řízení společnosti - o propojení ekonomických, sociálních, ekologických, kulturních a dalších aspektů, které ovlivňují životní úroveň místních obyvatel.“ (Cenia, © 2012)

Činnosti, které v rámci kulturního sektoru můžou spadat do procesu Místní Agendy 21:

- obnova památek;
- oživování a zachovávání tradičních zvyklostí a řemesel;
- kulturní a společenské akce, akce pro veřejnost (slavnosti, jarmarky, poutě).

V současné době Agenda 21 v ČR čítá kolem 250 subjektů, součástí se mohou stát malé obce, kraje, místní akční skupiny, mikroregiony aj. Cílem této iniciativy je povzbudit větší zájem obyvatel v procesech plánování a realizace rozvoje. Každá strategie by měla spojovat snahy různých sektorů společnosti a místních obyvatel, vycházet z podrobné analýzy místních problémů a směřovat k udržitelnosti rozvoje. Lidé by měli pomoci správně určit nejlepší rozhodnutí založené na jejich potřebách a usilování. (Cenia, © 2012)

4.2 Metodika mapování kulturních a kreativních průmyslů na lokální a regionální úrovni

Pro přijetí opatření pro rozvoj kulturní oblasti je důležité nejdříve zjistit současný stav v dané lokalitě, tak aby následná opatření byla efektivní a cílena, tam kde jsou zapotřebí. V roce 2016 byla vydána metodika, která popisuje postup pro mapování kulturních a kreativních průmyslů na lokální a regionální úrovni. (Bednář a kol., 2016, str. 7)

„Kulturní a kreativní průmysly/odvětví zahrnují činnosti, jejichž základem je lidská kreativita, dovednosti a talent. Kulturní a kreativní odvětví jsou založena na kulturních hodnotách, uměleckých a kreativních projevech. Mají potenciál vytvářet bohatství a pracovní místa zejména využitím duševního vlastnictví. Zahrnují činnosti (služby, díla, výkony a produkty) veřejné, neziskové a tržní bez ohledu na druh a způsob financování subjektu, který je provádí.“ (Bednář a kol., 2016, str. 7)

V praxi se jedná například o architekturu, design, reklamu, film a audiovizí, hudbu, knihy a tisk, herní průmysl, software, rozhlasové a televizní vysílání, scénická umění, výtvarné umění, umělecká řemesla, gastronomie, kulturní dědictví a jiné. (Bednář a kol., 2016, str. 7)

Metodika vznikla zejména pro lepší zaměření podpůrných opatření pro realizaci cílů strategií, které jsou většinou zaměřeny na podnikatelské aktivity, propojení tržních a neziskových aktivit spadajících pod tradiční oblast kultury. Metodika také dále slouží pro zvýšení povědomí o KKP, zajištění potenciálu a dynamiky KKP nebo zapojení aktérů rozhodujících o strategických opatřeních, která mají vliv na rozvoj KKP aj. (Bednář a kol., 2016, str. 8-9)

Mapování KKP by podle Bednáře a kol. (2016, str. 10) mělo mít ambici ovlivnit městské, krajské dokonce i národní strategie a politiky, které mohou přispět k ekonomickému a sociálnímu rozvoji pomocí podpory KKP. Autoři zde uvádějí i jaké politiky by se mohly řídit závěry mapování KKP. Řadí sem tři kategorie politik, a to politiky místního rozvoje, inovační strategie a kulturní politiku.

Dokument je rozdělen celkem na sedm etap, které popisují přesný postup pro vytvoření mapování v kulturních a kreativních průmyslů na lokální a regionální úrovni.

Etapy:

- Etapa I – vytvoření databáze subjektů;
- Etapa II – verifikace databáze subjektů;
- Etapa III – zjišťování stavu a potřeb prostřednictvím seminářů;
- Etapa IV – zjišťování stavu a potřeb prostřednictvím dotazníkového šetření;
- Etapa V – zjišťování stavu a potřeb prostřednictvím doplňkových metod;
- Etapa VI – kvantitativní analýza verifikovaných dat;
- Etapa VII – kvantitativní analýza. (Bednář a kol., 2016, str. 3)

Metodika byla vytvořena předně pro města v ČR jako postup pro mapování subjektů KKP a jejich vzájemných vazeb. Pilotních projektů se zúčastnila města Zlín a Zlínský kraj, Brno, Pardubice a Plzeň, která podle této metodiky vytvořila projekt mapování KKP ve svých oblastech. Realizace těchto projektů prokázala vhodnost metodiky pro mapování ve větších i menších městech nebo větších regionálních celků např. krajů. Dokument však doporučuje využít metodiku v případě malých měst pouze pro města nad 10 tisíc obyvatel, v případě menších měst je možno metodiku zjednodušit. (Bednář a kol., 2016, str. 77)

Nejvhodnější využití metodiky je především pro samosprávné orgány na úrovni měst a krajů, které mají nejvyšší vliv pro využití výsledků mapování, je však i vhodná pro orgány všech třech úrovní veřejné správy (místní, regionální i národní) nebo pro další subjekty jako například vzdělávací a výzkumné organizace (univerzity, inovační agentury), dobrovolné sdružení obcí atd. metodika je vytvořena tak, aby si ji mohl uživatel vytvořit pomocí vlastních kapacit nebo s pomocí externích konzultantů. (Bednář a kol., 2016, str. 77)

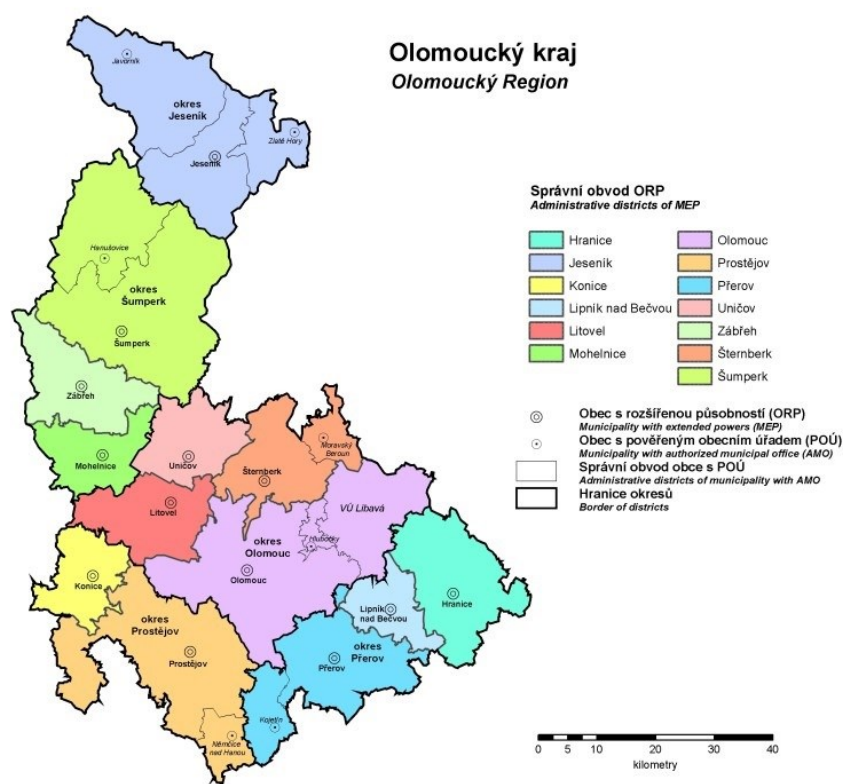
Hlavním cílem metodiky podle Bednáře a kol. (2016, str. 77) je vytvoření implementace strategických podpůrných opatření pro podporu KKP, které odpovídají řadě opatření a záležitostí Státní kulturní politiky nebo pro stanovení strategie v rámci tzv. inteligentní specializace, tzn. strategický přístup k ekonomickému rozvoji regionu v oblasti výzkumu a inovací. (Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko, © 2016)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH MĚST V OKRESE OLOMOUC

Pro analýzu a mapování místní kulturní politiky jsem si vybrala oblast okresu Olomouce, konkrétně jeho čtyři největší města a to Litovel, Olomouc, Šternberk a Uničov. Jedná se o města s rozšířenou působností. Pro potřeby této kapitoly je tedy nutné uvést základní charakteristiku tohoto okresu a měst.

Okres Olomouc je největším okresem Olomouckého kraje a to jak v rámci rozlohy, tak i v počtu obyvatel. V roce 2017 tento okres čítal téměř 234 tisíc obyvatel. Okres je rozdělen do čtyř správních obvodů obcí s rozšířenou působností: Olomouc, Litovel, Šternberk, Uničov. Součástí je také vojenský újezd Libavá. Hlavním městem tohoto okresu je, jak už napovídá název, také krajské město Olomouc s počtem obyvatel něco málo přes 100 tisíc. Ostatní města čítají na jedno město kolem 9 – 13 tisíc obyvatel. Všechna města vynikají bohatou historií, kulturou, tradicemi aj. města Litovel, Šternberk a Uničov jsou také považována za severní hranici národopisné oblasti „Haná.“

Obrázek 5 – Olomoucký kraj (Zdroj: Český statistický úřad.)

6 MAPOVÁNÍ SOUČASNÉHO STAVU MÍSTNÍ KULTURY

6.1 Aktéři místní kultury

Tato část se zabývá analýzou struktury aktérů na území okresu Olomouc. Data byla získávána elektronickou formou a to pomocí webových stránek měst nebo pomocí portálů zaměřených na danou oblast (např. NIPOS). Struktura aktérů místní kultury byla převzata z Koncepce rozvoje kultury Zlínského kraje na léta 2015 – 2024, která rozděluje oblasti kultury následovně:

A. Múzická umění

- Divadelní soubory
- Soubory dechové hudby
- Soubory klasické hudby
- Soubory lidové hudby
- Soubory moderní hudby
- Pěvecké soubory
- Soubory folklórního tance
- Soubory ostatních tanečních žánrů

B. Výtvarná umění a řemesla

- Aktéři výtvarného umění
- Aktéři tradičních řemesel
- Aktéři uměleckých řemesel

C. Ostatní kultura

- Aktéři volnočasových aktivit

D. Zařízení kulturní infrastruktury a paměťové instituce

- Kulturní domy
- Muzea a galerie
- Knihovny (Zlínský kraj, 2015)

Data všech grafů a tabulek v rámci této tabulky jsou sbírána k prvnímu čtvrtletí roku 2018.

Tabulka 5 – Aktéři místní kultury (Zdroj: vlastní zpracování.)

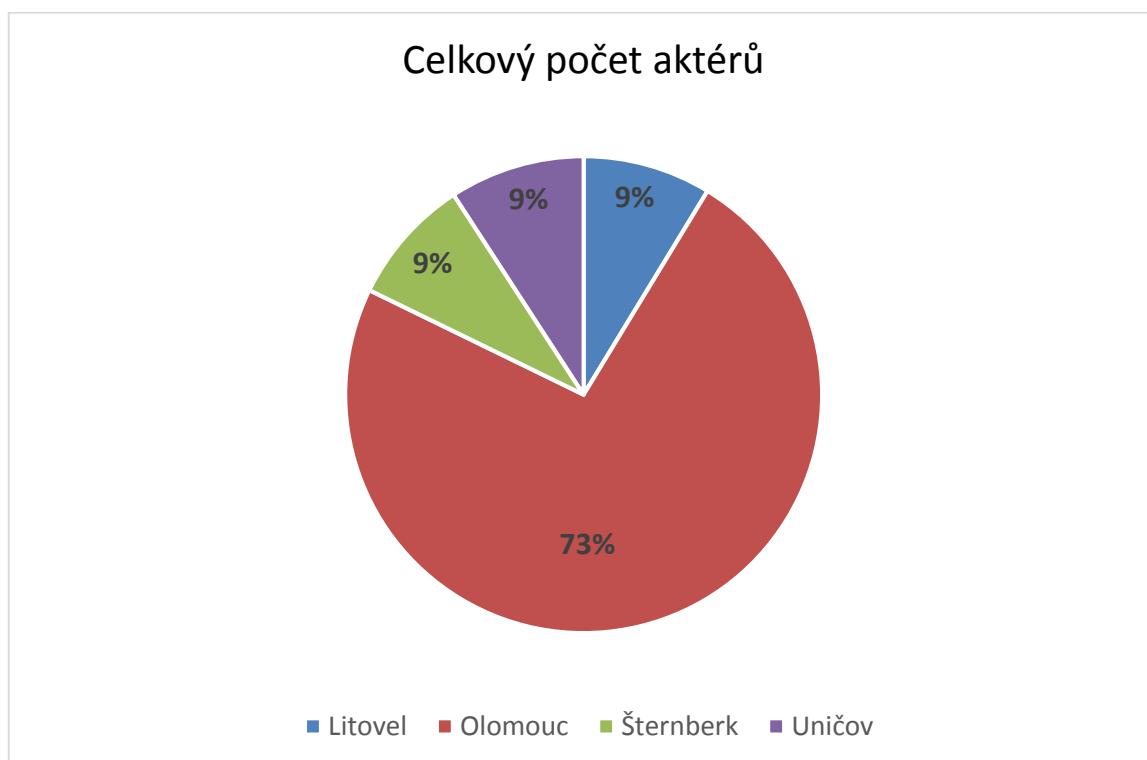
	Území obce s rozšířenou působností				Celkem
	Litovel	Olomouc	Šternberk	Uničov	
Soubory dechové hudby	1	4	1	1	7
Soubory klasické hudby	2	29	1	1	33
Soubory lidové hudby	1	6	1	1	9
Soubory moderní hudby	30	458	43	40	571
Pěvecké soubory	5	13	2	4	24
Soubory folklórního tance	1	4	0	1	6
Soubory ostatních tanečních žánrů	1	6	1	2	10
Aktéři výtvarného umění	2	15	3	3	23
Aktéři tradičních řemesel	2	2	0	0	4
Aktéři uměleckých řemesel	1	34	3	1	39
Aktéři volnočasových aktivit	41	168	32	39	240
Kulturní domy	2	20	2	1	25
Muzea a galerie	1	5	0	1	7
Knihovny	1	5	1	1	8
Celkem	91	729	90	96	1006

V roce 2018 se dle analýzy v daných městech okresu Olomouce vyskytovalo celkem 1006 aktérů kultury. Nejvíce zástupců bylo zaznamenáno v ORP Olomouc (729), která zastává v celkovém počtu 73% aktérů místní kultury. V některých případech se rozdíl mezi hodnotami příliš extrémně neliší, jako v případech souborů dechové hudby, lidové hudby nebo aktérů tradičních řemesel. Důvody proč ORP Olomouc převyšuje ostatní vybraná města v ostatních případech, mohou být následovné:

- počet odběratelů těchto kulturních služeb – jedná se například o kritickou masu v podobě vysokoškolských studentů v ORP Olomouc;

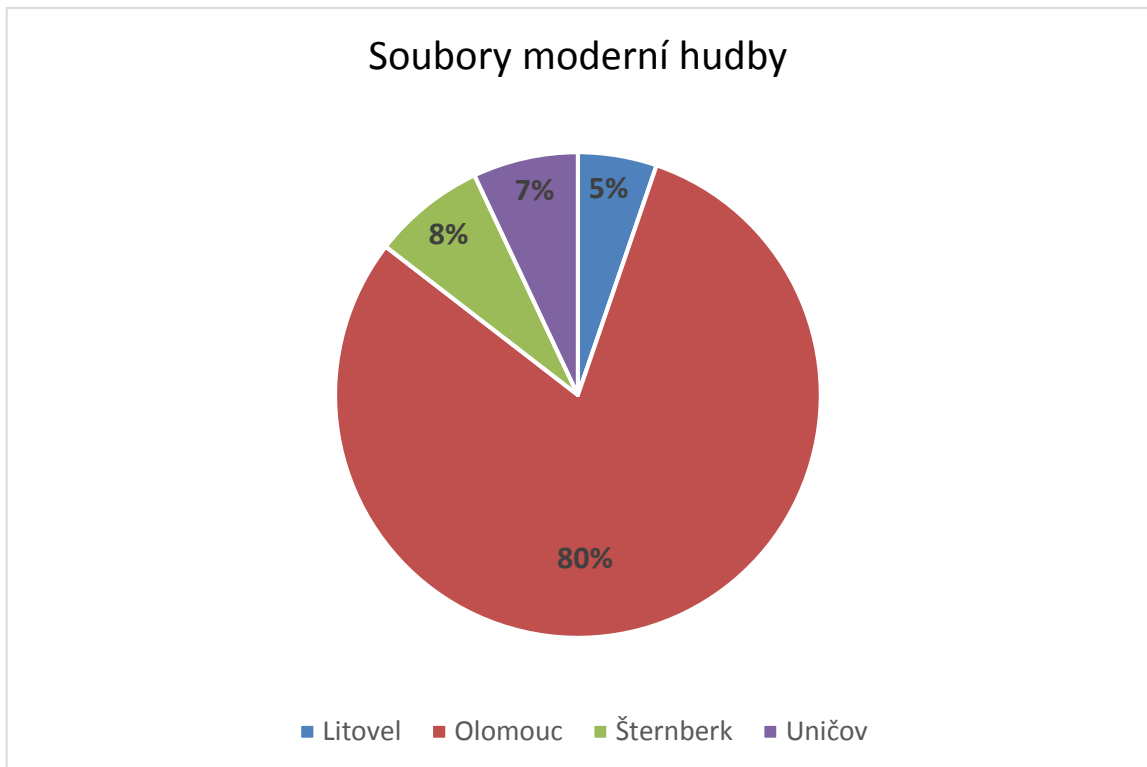

- přizpůsobená infrastruktura – například dopravní přístupnost ORP Olomouc nabízí několik alternativních způsobů jak se do města dopravit, dále také využívá různé výhodné nabídky pro pohyb ve městě;
- potřebné zázemí pro kulturní oblast – například v podobě prostor pro kulturní akce, jako divadla, kulturní domy aj.

Graf 1 – Celkový počet aktérů k 1. čtvrtletí roku 2018 (Zdroj: vlastní zpracování.)

Největším zastupitelem těchto aktérů byly dle analýzy soubory moderní hudby, do kterých spadají i hudební kapely moderních žánrů. Nejpočetnější skupina této oblasti se vyskytovala v ORP Olomouci (458), která zaobírá 80% z celkového počtu aktérů, ostatní města zabírají přibližně 9% na jedno město. Zařazeni sem byli především aktéři souborů moderní hudby, ve většině případů se jedná o hudební kapely různých žánrů (např. rock, pop, metal). Důvodem nadměrného výskytu těchto aktérů právě v oblasti ORP Olomouc, může být výskyt středních a vysokých škol několikanásobně převyšující ostatní města kraje, tedy kritické masy v podobě jejich studentů, pro které je tato oblast velice atraktivní. Dalším důvodem může být potřebné zázemí pro tyto aktéry v podobě barů, kulturních domů apod.

Graf 2 – Soubory moderní hudby k 1. čtvrtletí roku 2018 (Zdroj: vlastní zpracování.)

Aktéři volnočasových aktivit vystupují jako druhá nejpočetnější skupina této analýzy (240), ve které opět dominovala ORP Olomouc (128), nicméně už se nejedná o rozdíl tak markantní jako v předchozích případech. V této oblasti ORP Olomouc zaobírá pouze 60% z celkového počtu aktérů. Ostatní města nabízejí pestrou nabídku volnočasových aktivit, v průměru 13% na jedno vybrané město. Zařazeni sem byli aktéři volnočasových aktivit různých dobrovolných sborů, spolků, dále volnočasové kluby (např. sbory dobrovolných hasičů, fotoklub) atd.

Graf 3 – Aktéři volnočasových aktivit k 1. čtvrtletí roku 2018 (Zdroj: vlastní zpracování.)

V ostatních případech se nejedná o zvlášť vysoké ani extrémní hodnoty. V ORP Litovel, ORP Šternberk, ORP Uničov se dále setkáváme už jen s hodnotami 1 – 5, mimo už zmiňované aktéry volnočasových aktivit a souborů moderní hudby. Jedná se o počty kulturních domů, muzeí, knihoven a dalších aktérů. V těchto oblastech se opět setkáváme s dominantním postavením ORP Olomouc i s podobným rázem výsledků.

6.2 Akce místní kultury

Tato část se zabývá analýzou struktury akcí na území okresu Olomouc. Data byla opět získávána elektronickou formou a to pomocí webových stránek měst nebo pomocí portálů zaměřených na danou oblast, v některých případech podaly informace i organizace zřízené městy (např. Kulturní zařízení města Litovel) spolu se závěrečnými zprávami měst. Struktura akcí místní kultury byla převzata z Koncepce rozvoje kultury Zlínského kraje na léta 2015 – 2024, která rozděluje oblasti kultury následovně:

A. Múzická umění

- Divadlo

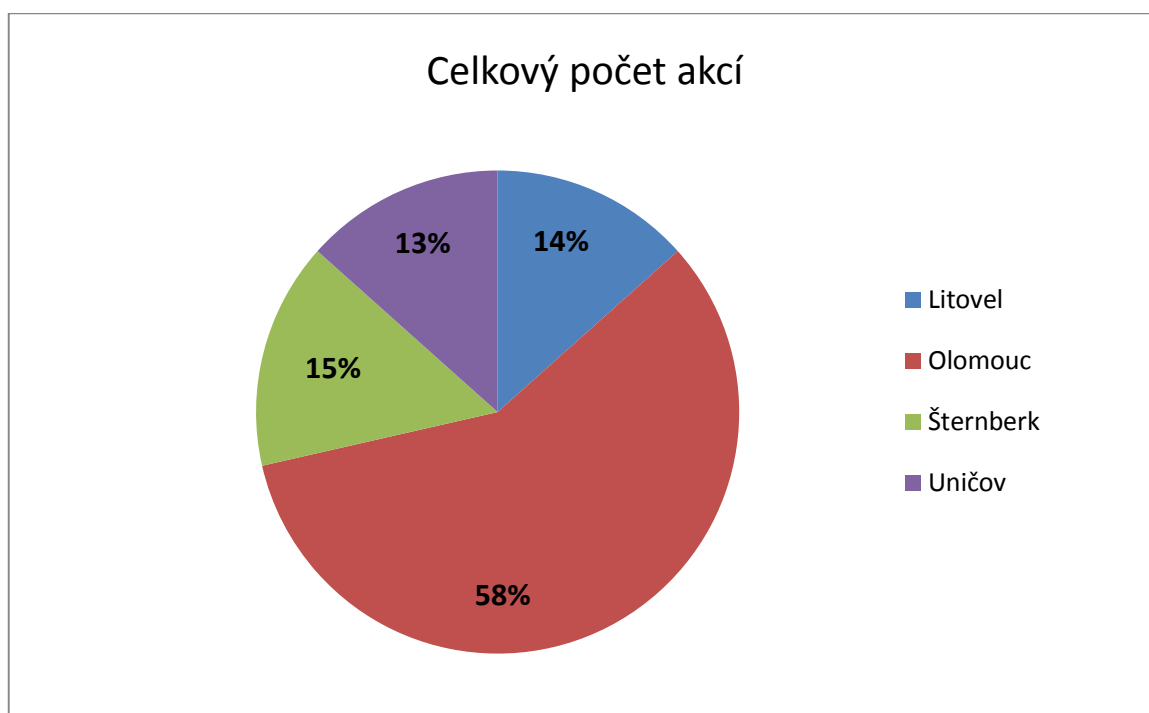
- Folklór
  - Folklór ostatní
  - Hudba
  - Tanec
  - Zpěv
- B. Múzická a výtvarná umění
- Film a fotografie
- C. Písemnictví
- Literární akce
- D. Výtvarná umění
- Řemesla
- E. Ostatní akce
- Multižánrové akce
  - Jiné (Zlínský kraj, 2015)

Data všech grafů a tabulek v rámci této tabulky jsou sbírány z roku 2017. Akce odpovídají velikosti festivalů nebo významných akcí měst.

Tabulka 6 – Akce místní kultury (Zdroj: vlastní zpracování.)

	Území obce s rozšířenou působností				Celkem
	Litovel	Olomouc	Šternberk	Uničov	
Divadlo	0	1	0	0	1
Folklór	3	7	4	3	17
Folklór ostatní	5	14	6	4	29
Hudba	1	9	2	0	12
Tanec	0	2	0	0	2
Zpěv	1	3	0	3	7
Film a fotografie	2	10	2	3	17
Literární akce	0	2	0	0	2
Řemesla	0	1	0	0	1
Multižánrové akce	1	3	2	1	7
Jiné	2	13	1	1	17
Celkem	15	63	17	15	112

Na základě analýzy bylo zjištěno 112 akcí (velikosti festivalu, významné akce) na území vybraných měst v okrese Olomouc. Převažuje zde opět dominantní postavení krajského města Olomouc, které zastává nadpoloviční zastoupení všech akcí z celkového počtu. Důvody jsou obdobné jako u analýzy aktérů ve vybraných městech okresu Olomouc. Hlavním důvodem zde je potřebné kulturní zázemí, odpovídající prostory, dále také přizpůsobená infrastruktura (např. dopravní).

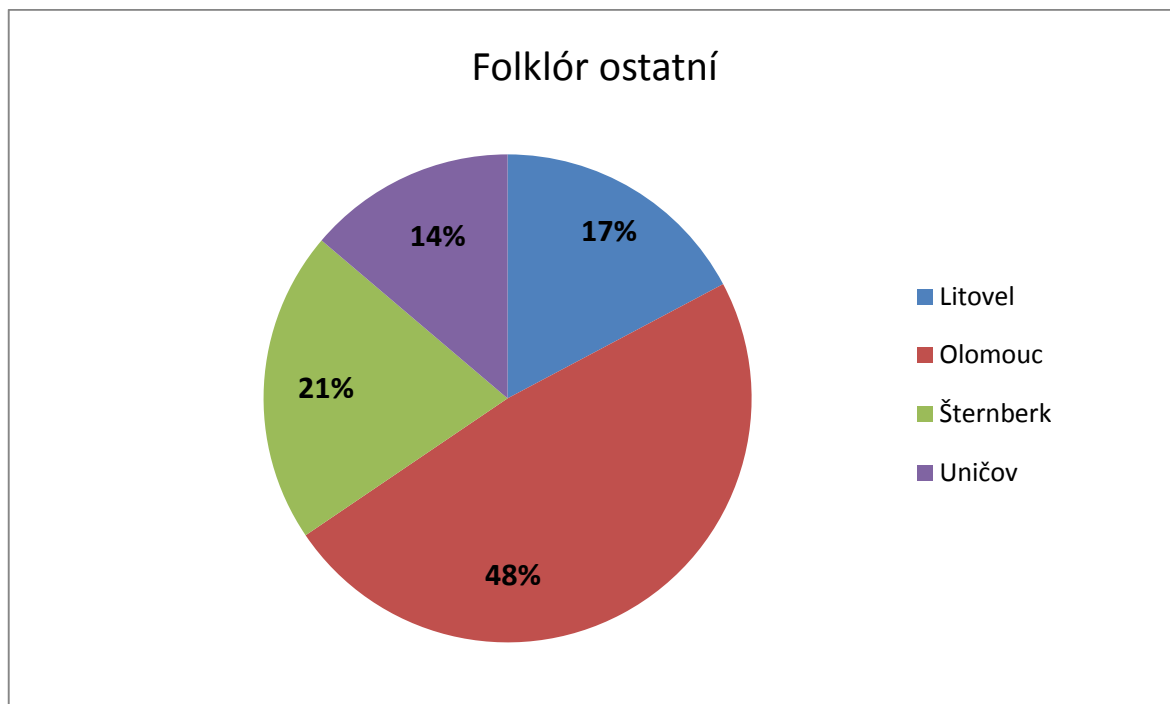

Graf 4 – Celkový počet akcí v roce 2017 (Zdroj: vlastní zpracování.)

U celkového počtu akcí v roce 2017 se setkáváme s účastí krajského měst v hodnotě 58%, ostatní města dosahují v průměru 14%. Analýza byla zacílena na akce velikosti festivalů a na významné akce měst. Město Olomouc je pro tyto typy akcí dostatečně vybavené a aktivně se podílí na pořádání různorodých událostí. Mezi nejvýznamnější akce můžeme řadit např. Tvarůžkový festival, Beerfest, Garden Food Festival či Svátky písní. Mezi významné akce měst potom řadíme masopusty, jarmarky, vánoční akce apod.

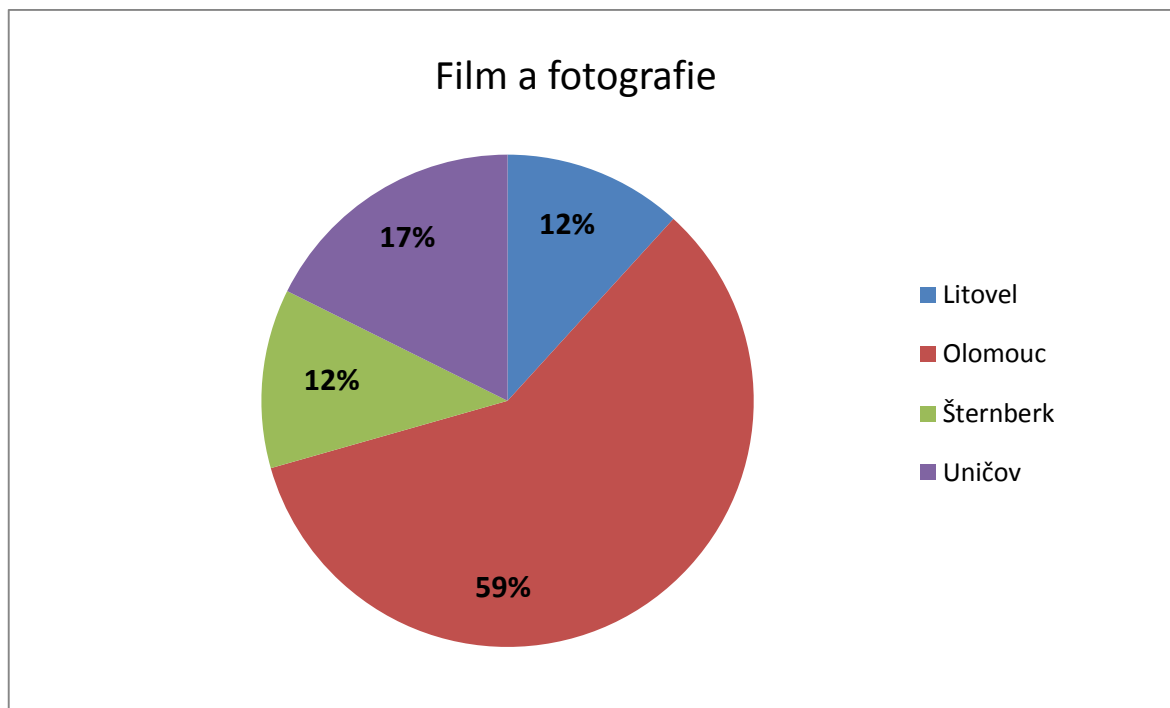
Akce kategorie Folklór ostatní zastupují: dětské karnevaly, hody, stavění máje, masopusty a spousta dalších událostí spojených s tradicí regionu. Krajské město (s účastí 48%) se v této oblasti převážně zaměřuje na rodiny s dětmi a organizuje akce například ve spolu-

práci se Zoo Olomouc a dalšími organizacemi. Pořádají se zde akce jako Pálení čarodějnic na Korunní pevnůstce, Čarodějnice v Zoo nebo Vánoční trhy v různých částech města v rámci kulturních organizací. Ve městech Litovel, Šternberk, Uničov (se společnou účastí 52%) se ve většině případů setkáváme s jednou hlavní organizovanou akcí za město pro danou kulturní událost, nicméně jsou v této oblasti velice aktivní.

Graf 5 – Počet akcí kategorie Folklór ostatní v roce 2017 (Zdroj: vlastní zpracování.)

V rámci kategorie Film a fotografie bylo zjištěno, že vymezená oblast okresu Olomouce je velice silně zaměřena na filmové festivaly. Město Olomouc (59%) organizuje filmové festivaly jako Academia Film, AFO, Přehlídka animovaných filmů (PAF) aj. V tomto případě je město dominantní hlavně z důvodu potřebných prostor pro konání festivalů. Olomouc nabízí velké množství promítacích sálů (kina, projekce). Některé z akcí jsou silně zakořeněné jako součást kulturního dění ve městě a zajišťují tak i odběratele z odlehlejších částí ČR. Tato kategorie je v současné době velice vyhledávaný typ akcí, proto se do organizování filmových festivalů začleňují i menší města. Výhodou těchto akcí je také velký výběr žánrů. Je možné se tedy setkat i s filmovými festivaly zaměřenými na určitý žánr, jako například putování, animované filmy. Města Litovel, Šternberk, Uničov (dohromady 41%) se spolupracují na festivalech, například Expediční kamera. Město Uničov dále organizuje festival Mladá kamera.

Graf 6 – Počet akcí kategorie Film a fotografie v roce 2017 (Zdroj: vlastní zpracování.)

7 ANALÝZA MÍSTNÍ KULTURNÍ POLITIKY VYBRANÝCH MĚST OKRESU OLOMOUC

7.1 SWOT analýza místní kulturní politiky vybraných měst okresu Olomouc

Tabulka 7 – SWOT analýza místní kulturní politiky vybraných měst okresu Olomouc
(Zdroj: vlastní zpracování.)

Silné stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Silná přítomnost tradic hmotného i nehmotného kulturního dědictví v okrese Olomouc. • Poloha okresu Olomouc obsahující národopisnou oblast „Haná“. • Silná přítomnost odběratelů kulturních služeb, všech věkových kategorií. • Hustá síť kulturní infrastruktury především v oblasti volnočasových aktivit. • Silné komunitní vazby venkovských měst v rámci vybraných měst.
Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Závislost finančních zdrojů na místní kulturní politiku z obecních rozpočtů. • Neznalost a nevyužívání možností financování místní kultury z alternativních zdrojů (Strukturální fondy EU, dotace Olomouckého kraje). • Rozdíly v prostorovém rozložení aktérů i aktivit místní kultury s dominancí města Olomouce oproti ostatním městům. • Udržitelnost personálního zajištění v organizacích zajišťující místní kulturní politiku z důvodu finančního hlediska. • Komunikace mezi soukromými subjekty a veřejnými subjekty v oblasti kultury na místní úrovni.
Příležitosti
<ul style="list-style-type: none"> • Nastavení alternativních finančních zdrojů, podpor pro místní kulturní politiku. • Vytváření přitažlivých pracovních míst, navýšení financování na zajištění pracovních míst. • Růst významu místních akčních skupin z pohledu financování místní kultury. • Využití nových forem propagace nebo cílenější zacílení propagace na specifické skupiny. • Zefektivnění komunikace mezi soukromými subjekty a veřejnými subjekty v oblasti kultury na místní úrovni.
Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Snižování výdajů z obecních rozpočtů na místní kulturní politiku. • Změny nastavení podpory na úrovni Ministerstva kultury, krajských a regionálních v oblasti místní kulturní politiky. • Změny nastavení podpory v rámci Strukturálních fondů EU (pro další programové období, po roce 2020). • Neochota komunikace mezi soukromými subjekty a veřejnými subjekty v oblasti kultury na místní úrovni. • Nevyužití nových forem propagace, nebo nezacílení propagace na specifické skupiny.

7.2 Shrnutí stavu

Kapitola shrnutí stavu se zaměřuje na tři oblasti, které popisují současný stav kulturní politiky ve vybraných městech v okrese Olomouc. Oblasti jsou rozděleny následovně: financování této místní kultury, propagace a spolupráce aktérů v rámci místní kulturní politiky.

7.2.1 Financování místní kultury ve vybraných městech okresu Olomouc

Ve vybraných městech jsou stále jako hlavní zdroj financování využívány rozpočty obcí, dále také dotační programy na úrovni kraje. Olomoucký kraj v této oblasti vyhlásil několik dotačních programů a to pro podporu volnočasových aktivit nebo pro podporu kulturních akcí (koncerty či divadelní představení, folklorní festivaly, výchovné koncerty, festivaly a přehlídky, akce k výročí aj.). Olomoucký kraj se aktivně snaží informovat aktéry na možnost dotací pomocí seminářů, komunikačního portálu pro občany apod. I přes tyto skutečnosti některé skupiny aktérů raději nevyužívají tento typ zdrojů. Důvodem může být nezkušenost nebo příliš vysoká administrativa.

Finanční situace se v obcích často liší, v některých případech rozpočet obcím na realizaci kulturních akcí stačí. Nicméně, můžeme se také setkat s organizacemi zřizovanými obcemi za účelem zajištění kulturního rozvoje, které zápasí s financemi na personální zajištění organizace a které jsou tak nuceny vyhledávat jiná řešení pro financování kulturních akcí.

Východiskem této situace je například využití Strukturálních fondů EU, opět se setkáváme s náročnou administrativou nebo nezkušeností hlavně menších obcí či aktérů. Je zde ale možnost využít soukromé subjekty zabývající se touto problematikou ke snížení administrativy a zvýšení zkušeností s těmito projekty. Dalším možným řešením je spolupráce obcí (MAS, mikroregiony), které ve svých oblastech podporují rozvoj kultury. Tyto možnosti by měly být aktivně podporovány. Výrazně prospěšná je v tomto případě propagace těchto možností.

7.2.2 Propagace místní kultury

Ve vybraných městech se setkáváme v oblasti propagace s několika odlišnostmi. Zejména se propagace liší mezi krajským městem Olomouc a zbylými městy. Hlavním důvodem této odlišnosti je kulturní zázemí ve městě Olomouc se širokou základnou odběratelů kulturních služeb. Proto je pro propagátory akcí snazší oslovit potencionální odběratele v oblasti kultury. U zbývajících měst je obtížnější oslovit potencionální odběratele

z důvodu nižších finančních zdrojů na propagaci, využívání neefektivních forem propagace nebo z důvodu rivality krajského města. Z vybraných měst dojíždí poměrně velká skupina potencionálních odběratelů právě do krajského města a to za prací, studiem, zdravotnictvím apod. Tak se následně stávají také odběrateli kulturních služeb právě v tomto městě.

Východiskem pro tuto oblast je zvýšení efektivity propagace místní kultury. Je vhodné využít nové formy propagace například v elektronické podobě (sociální sítě, aplikace), spolupracovat s rozmanitými subjekty pro zvýšení rozsahu oslovených potencionálních odběratelů či zaměřit se na specifické skupiny pro propagaci určitých akcí (např. rodičovské dílny, propagace v mateřských školách).

7.2.3 Spolupráce v rámci místní kulturní politiky

Všechna vybraná města v okrese Olomouc se podílejí na spolupráci mezi obcemi a to v rámci MAS nebo mikroregionu. V rámci těchto sdružení obcí se setkáváme s cíli pro rozvoj místní kultury, například:

- udržení společných kulturních aktivit v rámci území mikroregionu, MAS (kulturní akce, sportovní soutěže aj.);
- podpora památkové péče;
- udržování tradic, ale také vytváření nových tradic v místní kultuře.

Sdružení MAS nebo mikroregiony vytvářejí strategické plány k rozvoji svých oblastí pro určování cílů kulturního rozvoje. Opět se nesetkáváme se specifickými strategiemi v oblasti kultury, jsou zde ale už detailněji popsány aktivity, které jsou podporovány.

Tato sdružení podporují spolupráci s obcemi. Vytvářejí se tak vztahy, které mohou podporovat rozvoj místní kultury, a to jak formou finančních dotací ze Strukturálních fondů EU, tak spoluprací obcí v oblasti kultury (spolupořádání akcí aj.). Obce takto získávají i zkušenosti s tvorbou projektů, tyto zkušenosti mohou následně využít i v rámci své samostatné působnosti a tím rozvíjet svou obec.

Všechna vybraná města jsou součástí mikroregionů i MAS a aktivně se snaží získávat podporu pro rozvoj svých obcí.

8 NÁVRHY OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ MÍSTNÍ KULTURNÍ POLITIKY

Návrhy opatření pro zlepšení místní kulturní politiky v této kapitole budou zaměřena na dvě obce s rozšířenou působností a to na ORP Litovel a ORP Šternberk. Podkladové materiály potřebné pro tuto kapitolu byly získány přímo od organizací, které se zabývají kulturní politikou v těchto městech. Jedná se o Městský klub Litovel a Městská kulturní zařízení Šternberk. V obou případech lze hovořit o příspěvkové organizace zřizované městem. Data byla sbírána formou rozhovoru (viz. přílohy). Odpovědi v těchto rozhovorech sloužily jako podklad pro návrhy opatření.

8.1 Návrh opatření pro zlepšení místní kulturní politiky města Litovel

Na základě rozhovorů a SWOT analýzy byly stanoveny dva hlavní cíle pro zlepšení místní kulturní politiky města Litovel.

1. Zefektivnění propagace kulturních akcí ve městě.
2. Zvýšení získávání finančních zdrojů pro rozvoj kultury ve městě.

8.1.1 Zefektivnění propagace kulturních akcí ve městě

Město Litovel se dle Městského klubu snaží konkurovat kulturně silnějšímu městu Olomouc, ve kterém není zapotřebí výrazné propagace kulturních akcí z důvodu silného zakotvení akcí a počtu odběratelů. Pro zlepšení propagace kulturních akcí mohou být východiskem například sociální sítě, spolupráce mezi obcemi nebo s organizacemi v oblasti okresu Olomouce.

Sociální sítě v současné době nabízí oslovení široké škály potencionálních odběratelů. Jedná se o levnou verzi propagace, nicméně je zapotřebí přístup na internet a osobu zodpovědnou za vedení této propagace. Vyvěšením akce například na sociální síti přímo do specifických skupin jako jsou studenti, maminky s dětmi aj. může zefektivnit propagaci určité akce. Finančně náročnější verzí propagace může být vytvoření aplikace přímo pro město, organizaci ke zvýšení povědomí o kulturním programu a zároveň tak poskytnout možnost zpětné vazby.

Propagace akcí také může být zefektivněna se spoluprací obcí například v mikroregionech nebo MAS. Podporou může být poskytnutí finančních zdrojů na propagaci nebo pomoc při

propagování samotných akcí, jako poskytnutí plochy na plakáty, propagace v obecním rozhlasu nebo v místních organizacích. Tímto způsobem je rozvíjena i spolupráce obcí a podporována místní kultura.

Dále také pro zvýšení efektivity propagace může být využita spolupráce s některými organizacemi přímo v městě Olomouci, například se školami. Propagace může být na všech úrovních škol. Mateřské školy mohou ovlivnit rodiče s dětmi, střední a vysoké školy potom samotné studenty. Propagace může být vedena formou letáčků, plakátů apod.

8.1.2 Zvýšení finančních zdrojů pro rozvoj kultury ve městě

Na základě rozhovoru s ředitelkou Městského klubu zřízeného městem Litovel bylo zjištěno, že je značně obtížné získávat finanční zdroje nad rámec možností obecních příspěvků pro financování rozmanitých kulturních akcí. Městský klub je nucen pečlivě vybírat akce, které bude pořádat. Je proto nucen získávat finance z jiných možných zdrojů, jako jsou například sponzoři. Pro Městský klub je získávání sponzorů nesnadné a je tak nucen vybírat takové akce, které budou mít co nejvyšší finanční návratnost.

Pro zvýšení finančních zdrojů může být v tomto případě východiskem opět spolupráce s obcemi například formou společného pořádání akcí, případně podílení se na propagaci akcí, a tím zvýšit návštěvnost a tedy i zisk. Obce si mohou náklady na tyto akce rozdělit, a tak snížit finanční náročnost. Nutností je vymezení podmínek organizace těchto akcí, jako rozdělení si možného zisku, administrativy, místa konání aj. Tato forma může být organizačně náročná.

Další možností může být zefektivnění získávání dotací (krajských, i ze Strukturálních fondů EU) vyhledáním zkušených osob v oblasti vytváření projektů pro potřebné dotace. Spoluprací se soukromým subjektem může být odlehčena administrativní zátěž. V případě zkušeného zpracovatele mohou také opadnout rizika nepřijetí projektu. Šance na získání finančních zdrojů tedy vzroste. Nutností je zde však dostatek finančních zdrojů na zajištění zpracovatele projektu.

8.2 Návrh opatření pro zlepšení místní kulturní politiky města

Šternberk

Na základě rozhovorů a SWOT analýzy byly stanoveny dva hlavní cíle pro zlepšení místní kulturní politiky města Šternberk.

1. Rozšíření nabídky Městského kulturního zařízení.
2. Zlepšení spolupráce se soukromými subjekty v oblasti rozvoje místní kultury.

8.2.1 Rozšíření nabídky Městského kulturního zařízení

Město Šternberk se snaží pokrýt co největší nabídku oblastí v rámci kultury. Oblast, která však v rámci působnosti Městského kulturního zařízení (dále MKZ) chybí, a která by dle ředitele zařízení mohla zlepšit kulturní politiky, je oblast vlastivědná. Zařízení ve většině případů vytváří programy pro školy, seniory nebo jiné specifické skupiny. Vlastivědná oblast by všechny tyto skupiny mohla pokrýt.

Získání finančních prostředků (obecní příspěvky, krajské dotace nebo Strukturální fondy EU), které by zajistily možnost vytvoření vlastivědné oblasti, mohou město ovlivňovat v následujících případech:

- rozvíjet místní kulturu a napomáhat cestovnímu ruchu;
- rozvíjet zájem o kulturní oblast;
- spolupracovat se školami a jinými organizacemi, posilovat vazby s těmito organizacemi.

Dalším východiskem by mohla být spolupráce v rámci Místních akčních skupin, v tomto ohledu by tento návrh mohl přispět k vzájemné spolupráci obcí. MKZ se snažilo v minulých letech spolupracovat také v rámci přeshraniční spolupráce, ale z důvodů nesouladu projektu tato spolupráce neproběhla. V případě aktivního hledání možného přeshraničního partnera by tento návrh dále rozvíjel přeshraniční spolupráci, možnost poznání jiné místní kultury a zlepšování vztahů s organizacemi mimo ČR.

8.2.2 Zlepšení spolupráce se soukromými subjekty v oblasti rozvoje místní kultury.

Město Šternberk je v rámci své kulturní politiky ve vybraných městech okresu Olomouc unikátní a to z důvodu rozdělení kulturních aktérů v působnosti města na dvě úrovně: „vyšší kultura“, kterou provádí soukromá agentura (jedná se o větší městské akce) a „nižší kultura“, kterou zastupuje MKZ (zde jsou zastoupeny akce v rámci kulturního domu, expozice času aj.). Tyto dvě úrovně, dle ředitele MKZ spolu téměř nekomunikují. Zvýšení komunikace mezi těmito subjekty by mohlo být nápomocné hned v několika ohledech:

- pokrytí více oblastí místní kultury;
- rozvíjení spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem;

- posilování vazeb se soukromými kulturními subjekty;
- snazší organizace v rámci celého programu města.

Východiskem by v této části mohly být setkání zástupců města, MKZ a soukromé agentury dle potřeby, několikrát za rok. Například na začátku roku pro vytvoření programu a dále na konci roku pro shrnutí aktuálního roku s možností připomínek ke zlepšení programu. Zasedání by mohla být částečně přístupná veřejnosti (např. hodina na začátku schůze), kde se občané města mohou také vyjádřit ke kulturnímu programu města a tímto poskytnout konstruktivní kritiku nebo návrhy pro rozvoj místní kultury.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zmapovat místní kulturní akce a aktéry v oblasti vybraných měst okresu Olomouc. Dále byl zhodnocen současný stav místní kulturní politiky v dané oblasti. Na základě těchto poznatků byly vytvořeny návrhy opatření k podpoře místní kultury ve vybraných městech okresu Olomouc.

V první části byly popsány termíny potřebné k pochopení problematiky této práce jako: kulturní politika, místní kulturní politika, strategické dokumenty v této oblasti. Tyto termíny byly vysvětleny pomocí odborné literatury a odborných textů.

Další část byla věnována mapováním místních kulturních akcí a aktérů. Na základě této analýzy bylo zjištěno, že vybraná města jsou silně kulturně zaměřena jak v rámci aktérů, tak v organizování společenských akcí. Při srovnání počtů kulturních akcí a aktérů bylo zjištěno dominantní postavení krajského města Olomouce, které je pro tuto oblast dostatečně vybaveno potřebnou technikou, infrastrukturou, prostory aj. Je zde přítomna silná základna odběratelů v podobě místních i dojíždějících občanů. Dále byl analyzován současný stav v kulturní politice v dané oblasti. Zde byly zjišťovány informace současného stavu v oblastech: financování kulturní oblasti, propagace akcí a spolupráce obcí na místní úrovni.

Poslední částí této práce bylo na základě zjištění podkladů navrhnout opatření k podpoře místní kulturní politiky. Vybrána byla města Litovel a Šternberk, u kterých byly na základě poskytnutých rozhovorů zjištěny nedostatky v podobě finančních zdrojů, propagace akcí ve městě, chybějící oblast v kulturním programu města a nízká komunikace mezi subjekty kulturní politiky.

Na závěr lze okres Olomouc zhodnotit jako oblast se silnou kulturní základnou, která se aktivně zapojuje do pořádání kulturních akcí. V tomto okrese má kulturní politika obrovský potenciál a v případě, že budou realizovány výše popsané návrhy podpory, může být rozvíjena kulturní politika ve větší míře.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BEDNÁŘ, Pavel a kolektiv, 2016. *Metodika mapování kulturních a kreativních průmyslů na lokální a regionální úrovni ČR*. 1. vyd. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 124 s. ISBN 978-80-7008-372-7.
- CUMMINGS, M. C. and R. S. KATZ, 1987. *The patron state (Government and the ATS in Europe, North America, and Japan)*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, Inc., 368 s. ISBN 0-19-504364-2.
- ERTÜRK, Eylem (ed.), 2016. *Příručka rozvoje místní kulturní politiky: kroky, nástroje, případové studie*. 1. vyd. Brno: Praha: Barrister and Principal; Institut umění – Divadelní ústav, 146 s. ISBN 978-80-7485-094-3.
- GIRARD, Augustin a Genevieve GENTIL, 1983. *Cultural development: experiences and policies*. 2nd ed. Paris: Presses Universitaires de France, 190 s. ISBN 92-3-102020-X.
- LORENTZEN, Anne a Bas van HEUR, 2012. *Cultural Political Economy of Small Cities*. 1st ed. New York: Routledge, 218 s. ISBN 978-0-415-58950-5.
- MATARASSO, François a Charles LANDRY, 2015. *Hledání rovnováhy: 21 strategických dilemat v kulturní politice*. 1. vyd. Brno: Barrister and Principal, 86 s. ISBN 978-80-7485-047-9.
- MINISTERSTVO KULTURY ČR, 2015. *Státní kulturní politika České republiky 2015-2020: National cultural policy of the Czech Republic 2015-2020*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo kultury, 62 s. ISBN 978-80-87546-25-3.
- MULCAHY, Kevin V., 2017. *Public culture, cultural identity, cultural policy: comparative perspectives*. 1st ed. New York: Palgrave Macmillan, 201 s. ISBN 978-1-137-39861-1.
- MÜLLEROVÁ, Magdalena, 2016. *Podpora kultury z Evropské unie do roku 2020*. I. vydání. 1. vyd. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 61 s. ISBN 978-80-7008-370-3.
- NEKOLNÝ, Bohumil, 2014. *Paradigmata moderní kulturní politiky*. 1. vyd. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 108 s. ISBN 978-80-7008-317-8.

- PATOČKOVÁ, Věra a kolektiv, 2012. *Kultura v krajích České republiky*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 416 s. ISBN 978-80-7330-222-1.
- PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ, 2008. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. 1. vyd. Praha: ASPI, 199 s. ISBN 978-80-7357-347-8.
- PILNÝ, Jaroslav a kolektiv, 2012. *Veřejný sektor - řízení a financování*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
- STEVENSON, Deborah a Amie MATTHEWS (ed.), 2013. *Culture and the City: Creativity, Tourism, Leisure*. 1st ed. New York: Routledge, 112 s. ISBN 978-0-415-63290-4.

Elektronické zdroje

- ARTS LEXIKON, 2012. *Sociologie kultury* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: http://www.artslexikon.cz//index.php?title=Sociologie_kultury
- CENIA, © 2012. *Nejčastější dotazy k Místní agendě 21* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: [http://cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFGSI0KM/\\$FILE/faq_ma21.pdf](http://cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFGSI0KM/$FILE/faq_ma21.pdf)
- EVROPSKÁ KOMISE, 2010. *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/7c31b211-1a5a-46a8-b6bd-151b72dc94ec/EU2020-CJ.pdf>
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, © 2018. *Typologie strategických dokumentů* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/a8e367ae-8c84-48f2-9ce4-5484e4d5de52/Typologie-strategickych-a-provadcich-dokumentu_final.pdf
- MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR, © 2018. *Místní Agenda 21* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21
- NOVÁKOVÁ, Jitka, 2013. *Vývoj České kulturní politiky ve vztahu k ekonomickým modelům řízení a financování kultury*. AAK - Acta academica karviniensia [online], 147-157 s. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <http://aak.cms.opf.slu.cz/pdf/2013/3/Novakova.pdf>

- OLOMOUCKÝ KRAJ, © 2017. *Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/download.html?id=52404>
- REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, © 2016. *Smart Specialisation* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/eu2014/smart-specialisation-co-to-je>
- SOCIOLOGIE, 2009. *Sociologie kultury* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <http://www.sociologie.czweb.org/kultura.html>,
- STUDIJNÍ SVĚT, 2011. *Kultura a její význam* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <https://studijni-svet.cz/od-kdy-je-clovek-kulturni-kultura-a-jeji-vyznam>
- UNESCO, 2001. *Všeobecná deklarace UNESCO o kulturní diversitě* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/diversity/pdf/declaration_cultural_diversity_cs.pdf
- UNIVERZITA JANA ÁMOSE KOMENSKÉHO PRAHA, © 2012. *Kultura* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <http://2012.elearning.ujak.cz/mod/book/view.php?id=2392&chapterid=643>
- VARIANTY, 2018. *Enkulturation (socializace)* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <https://www.varianty.cz/slovnicek-pojmu/3-enkulturation-socializace>
- ZLÍNSKÝ KRAJ, 2015. *Koncepce rozvoje místní kultury ve Zlínském kraji na léta 2015-2024* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-v-oblasti-kultury-cl-2011.html>

Legislativní zdroje

- Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 15. května 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>
- Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 15. května 2000 o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>

Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 29. května 1992 o Státním fondu kultury České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-239/zneni-20170101>

Zákon č. 203/2006 Sb. ze dne 17. května 2006 o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-203>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

KKP	Kulturní a kreativní průmysly
MAS	Místní akční skupina
MKZ	Městská kulturní zařízení
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
ORP	Obec s rozšířenou působností
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Hillman-Chartrandův model	16
Obrázek 2 – Thorsbyho model.....	17
Obrázek 3 – Čerpání finančních prostředků v oblasti kultury	29
Obrázek 4 – Čerpání finančních prostředků v oblasti kultury	30
Obrázek 5 – Olomoucký kraj.....	38

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Zpracování koncepčních dokumentů v oblasti kultury.....	19
Tabulka 2 – Oborové koncepční a strategické dokumenty.....	19
Tabulka 3 – Hlavní priority rozvoje kultury a památkové péče	28
Tabulka 4 – SWOT analýza 2017 – 2020.....	30
Tabulka 5 – Aktéři místní kultury.....	40
Tabulka 6 – Akce místní kultury	44
Tabulka 7 – SWOT analýza místní kulturní politiky vybraných měst okresu Olomouc.....	48

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Celkový počet aktérů k 1. čtvrtletí roku 2018	41
Graf 2 – Soubory moderní hudby k 1. čtvrtletí roku 2018	42
Graf 3 – Aktéři volnočasových aktivit k 1. čtvrtletí roku 2018	43
Graf 4 – Celkový počet akcí v roce 2017	45
Graf 5 – Počet akcí kategorie Folklor ostatní v roce 2017	46
Graf 6 – Počet akcí kategorie Film a fotografie v roce 2017	47

SEZNAM PŘÍLOH

- PI Rozhovor s ředitelkou Městského klubu ve městě Litovel
- PII Rozhovor s ředitelem MKZ Šternberk

PŘÍLOHA P I: ROZHOVOR S ŘEDITELKOU MĚSTSKÉHO KLUBU VE MĚSTĚ LITOVEL

Michaela Šimková (dále MŠ): Kolik kulturních akcí během roku pořádáte?

Hana Neumanová (dále HN): Zrovna jsem nedávno dopsala výroční zprávu za rok 2017.

V roce 2017 Městský klub Litovel uspořádal 201 akcí, kterých se zúčastnilo cca 32 000 návštěvníků.

Z toho: 6 divadelních představení, 30 koncertů (+ 5 koncertů Kantiky mimo Litovel, + spousta koncertů v rámci akcí Hanácké Benátky, Folkové Pomoraví, Vánoční náměstí, OPEN MIC, Litovelské kulturní léto), 7 koncertů KPH, 14 výstav ve Výstavní síni a prostorách TIC (+ 17 výstav členů Fotoklubu mimo výstavní síň MK a 16 přednášek s komentovaným promítáním), 15 pořadů pro děti (+ spousta akcí pro děti v rámci Hanáckých Benátek, Zahájení turistické sezony a vánočních náměstí), 2 kurzy společenského tance, 2 kurzy SOLO SALSY PRO ŽENY, 1 kurz latinsko-amerických tanců Caramba, 3 kurzy roztleskávaček, 1 celoměstskou akci Hanácké Benátky (v jejím rámci 6 koncertů a spousta akcí pro děti i dospělé), 1 minifestival Folkové Pomoraví (v jeho rámci 3 koncerty), 5 koncertů v cyklu Litovelské kulturní léto, promítání 4 filmů v rámci Letního kina, 16 plesů, zábav a tanečních večerů a 37 zábavných pořadů a ostatních akcí. Turistické informační centrum uspořádalo mimo tradiční výstupy na radniční věž a prohlídkové okruhy tyto akce: 8 cykloprohlídek Litovelským Pomoravím, 1 pěší výlet a velkou akci Zahájení turistické sezony.

Dále se kolektiv Městského klubu podílel částečnou organizací, technickým dozorem, úklidem a jinou přípravou na 79 akcích a pronájmech jiných pořadatelů.

MŠ: Děláte si průzkum, o jaké kulturní akce by měli obyvatelé zájem? Pokud ano, jak?

HN: Ano, osobní průzkum přes známé, další od těch, co k nám chodí na kulturní akce. Vzhledem k tomu, že pod náš kulturní dům spadá i Turistické informační centrum, kde si lidé kupují vstupenky, často máme zpětnou vazbu i tady.

MŠ: Mohou obyvatelé Vašeho města ovlivnit programovou nabídku kulturních akcí? Pokud ano, jak?

HN: Samozřejmě. Poptávka ovlivňuje nabídku. Na našem webu je na mě kontakt, kde uvítám jakoukoliv zpětnou vazbu veřejnosti. Programovou nabídku a dramaturgii dělám sama.

MŠ: Jaký máte rozpočet, stačí vám tyto prostředky na plánované kulturní akce?

Nestěžuji si. Nabídku kulturních pořadů musím rozpočtu přizpůsobovat, protože ho musím ze zákona také dodržet. Využíváme nejen příspěvek od zřizovatele, ale snažíme se sehnat i jiné zdroje financí. Oslovujeme sponzory, snažíme se získat granty a příspěvky z nadací, což není jednoduché. Ve finále musíme vybrat takové pořady, které budou mít co největší finanční návratnost ze vstupného. Což bohužel stoprocentně nikdy nevíte...

MŠ: Na jaké akce se vyčerpává nejvíce finančních prostředků?

HN: Na koncerty, divadelní představení a celoměstskou akci Hanácké Benátky.

MŠ: Je nějaká oblast, která je podle Vás opomíjena v programové nabídce?

HN: Snažíme se žádnou oblast neopomíjet. Pravdou je, že mladí preferují spíše akce venku nebo v klubech v Olomouci a o ty na Záložně nebo v budově Městského klubu nejvíce mají zájem. Proto se může zdát, že jich pro ně nepořádáme tolik.

MŠ: Jaké rezervy nebo nedostatky vidíte v kulturní oblasti ve Vaší obci?

HN: Nelze nic srovnávat, ale pokusím se o to. Jsme malé město a o návštěvníky musíme bojovat daleko více, než ve velkých městech. Např. v nedaleké Olomouci je mnohonásobně více obyvatel, tudíž i potencionálních návštěvníků. Propagaci můžete udělat v podstatě jen ve městě, my musíme plakáty rozvážet i do okolí, děláme si databázi zájemců o náš program, který jim rozesíláme, objíždíme s plakáty nejen výleповé plochy, ale dodáváme plakáty i do škol, dětských center, podniků atd. Musíme sledovat konkurenční akce, aby nekolidovaly a neubíraly zbytečně na návštěvnosti. Olomouc je také „univerzitní město“, studenti tam často chodí do klubů na koncerty. Olomouc má bohužel také spoustu akcí zdarma, které dotuje město, my jsme závislí na návratnosti ze vstupného. Na druhé straně mě těší, že i když je v Olomouci spousta konkurenčních akcí, lidé odtud se naučili jezdit i k nám. O naše akce se zajímají i regionální média. Tento fakt je pro mě největší odměnou.

MŠ: Plánujete v budoucnosti nějak rozvíjet Vaši nabídku? (výstavba nového kulturního objektu, zařazení nové oblasti kultury atd.)?

HN: Zkoušíme každý rok vymyslet něco nového. Začali jsme třeba promítat ve Velkém sále Záložny. Vybereme zajímavý film, sál uspořádáme tak, aby si lidé mohli u stolečků dát i něco dobrého a provizorní „kinokavárna“ je na světě.

MŠ: Je nějaký projekt, který byste chtěly realizovat pro podporu kultury?

HN: Nápadů je spousta, vše záleží na financích a podpoře zřizovatele.

PŘÍLOHA PII: ROZHOVOR S ŘEDITELEM MKZ ŠTERNEBRK

Michaela Šimková (dále MŠ): Kolik kulturních akcí během roku pořádáte?

Libor Svoboda (dále LS): Tady v našem městě to jde těžko. Naše zařízení je element zřízený městem, ale ještě je tady taková netradiční situace přímo konkrétně, tady ve Šternberku. Je tady agentura, která je tu už léta a ta agentura dostává dosti velkou částku ještě na tzv. velkou kulturu.

My v podstatě dostáváme nějakou sumu od města, teď je to kolem 6 milionů korun, v této sumě jsou peníze na provoz a já z toho zaplatím všechny platy pracovníků a kousek mi tam zůstane na potřebné energie, zbytek si musíme vydělat. V letošním rozpočtu jsme museli navyšovat platy, z důvodu navyšování platů o 10% v kulturní oblasti. Je teďka velký otazník, jestli budeme s tou sumou schopni dále zaplatit platy zaměstnanců nebo budeme muset požádat o rozpočtovou změnu k navýšení prostředků.

Jsme ale v situaci ve, které se máme starat o servis agentuře, která to má nějakým způsobem dotováno.

V podstatě ale děláme jako kdyby tu malou kulturu. Děláme filmová představení jednou za měsíc, spíše pro seniory, školní představení. Dále děláme Kruh přátel hudby v rámci klasické hudby, ale protože je ta klientela tady ve Šternberku dosti malá, tak jim organizujeme zájezdy do města Olomouc, kde je spolek komorní hudby při Moravské filharmonii, pronajímáme pro ně autobus, zájemci tam jezdí a my se podílíme na části permanentky. Pár vážných koncertů organizujeme tady, ale je to vždycky tak na zkoušku, nemáme na to moc prostředky, většinou se jedná o prodělečnou činnost. Do divadla jezdíme na představení do Olomouce, kde se jedná o stejnou situaci, jako s koncerty. Pak děláme věci, jako třeba Partička, děláme hlavně věci, u kterých víme, že budou výdělečné a kde lidi přijdou. Dále děláme například dílničky cca pro 20 – 30 lidí většinou pro děti s maminkami. Máme také univerzitu třetího věku virtuální, zavedli jsme i nově kamennou, kde přijíždějí kantoři z Olomouce. Pak tady máme výstavní aktivity, kde měníme výstavu po 2 až 3 měsících, dále tady máme výstavní sál. Dělaváme karnevaly, jeden až dva ročně, doprovodné expozice ve Sklepeš, tam jsme měli výstavu kočárků, Karla Čapka, nebo raritní postavy a cokoliv co se naskytne. Zkoušeli jsme dělat vzdělávací středisko, ale potřebujeme právě aktivity, které nám zajistí ziskovost, tak abychom mohli zajistit provoz zařízení.

MŠ: Děláte si průzkum, o jaké kulturní akce by měli obyvatelé zájem? Pokud ano, jak?

LS: Dáváme do Šternberského měsíčníku prosbu jednou za čas, kde se ptáme, jestli návštěvníkům něco chybí, tak ať napíše, všechno je o domluvě. Máme také email, kam nám chodí návrhy, ale jedná se většinou o aktivity, které nejsme schopni poskytnout, jsou to aktivity, které bychom organizovali například jenom pro deset lidí. Pokud se ale jedná o akci, kterou jsme schopni poskytnout, snažíme se vyjít vstříc. Dále holky na expozici mají dále letáčky, kde mohou návštěvníci napsat svůj názor.

MŠ: Jaký máte rozpočet, stačí vám tyto prostředky na plánované kulturní akce?

LS: Vždycky je to hrozný boj, dáváme si požadavky na rozpočet a město nám to vždycky hrozným způsobem zredukuje a tím pádem musíme redukovat některé akce, které bychom chtěli organizovat. Největší položkou jsou platy zaměstnanců, ale ty už v podstatě nejdou více zredukovat. Mám tady zaměstnance na několik úvazků a nemůžu si dovolit o další přijít. Proto je nutné, abychom organizovali akce, které nám zajistí ziskovost pro zajištění komfortu pro naše návštěvníky. Pro nás největší výdělečnou činností jsou pronájmy našich prostorů.

MŠ: Na které skupiny se zaměřujete?

LS: Zaměřujeme se hlavně na školy, je to pro nás velice zajímavá skupina, protože jeden žák přinese dvacet korun na vstupném, ale vzhledem k tomu, že jich přijde třeba tři sta nebo čtyři sta, tak je to pro nás v podstatě zajímavá suma. Pak jsou to pro nás právě senioři, kteří se účastní Univerzity třetího věku a filmových představení. Pořádáme také pro ně literární večery, historické akce, ale to jsou akce bez vstupného.

MŠ: Je nějaká oblast, která je podle Vás opomíjena v programové nabídce?

LS: Snažíme se pokrýt všechny oblasti, ale oblast, která tu chybí a kterou bych tu rád viděl je vlastivědná, např. v rámci spolku.

MŠ: Jaké rezervy nebo nedostatky vidíte v kulturní oblasti ve Vaší obci?

LS: Nedostatek vidím ve stabilizaci zaměstnanců. Objevují se zde dvě situace a to, že mám vzdělaného a kvalitního zaměstnance, který chce, ale když dostane lepší nabídku, tak mi odejde, protože ho nedokážu lépe zaplatit a já si ho nemohu udržet. Mám tady vlastně tabulky a ty tabulky jsou právě jedny z nejnižších. Pak mi sem přijdou zaměstnanci, jsou rádi, že něco dělají a plat jim stačí, ale už to není to pravé ořechové. Často se tedy mění kolektiv. Ideální je mít místního, vzdělaného a zaníceného zaměstnance a to je hrozný problém získat.

MŠ: Je nějaký projekt, který byste chtěly realizovat pro podporu kultury?

LS: Už asi třetí rok žádám o podporu na realizaci vlastní expozice pro česko-polskou spolupráci, jedná se o interaktivní expozici, ale několikrát projekt nevyšel. Letos znovu žádám o tento projekt, už mám zpracované libreto pro tuto akci. Jednalo by se o projekt virtuální reality, který by se týkal tématu čas, historie Šternberka. Projekt by byl realizován pomocí kamerového systému s hracími prvky, který by návštěvníka přenesl přímo do nějakého konkrétního času. Letos máme nového polského partnera, ale bojím se, aby to dotáhl až do konce. V posledních letech je naším cílem hlavně nakopnout znovu Expozici času a najít nové zdroje peněz.

MŠ: Jaká je vaše komunikace s městem a ostatními subjekty?

LS: Tato komunikace většinou ve městě nebyla. Snažil jsem se udělat krok pro tuto komunikaci, ale všechno je to o lidech, tento prvek je tam vždycky dosti důležitý, ale v minulých letech se město nijak nezajímalo o tuto komunikaci. Nicméně starosta teď nedávno svolal schůzku, sešli jsme se zde my, agentura a město, kde jsme prodiskutovali, co který subjekt bude mít na starosti, ale jedná se spíše o výjimečnou situaci.